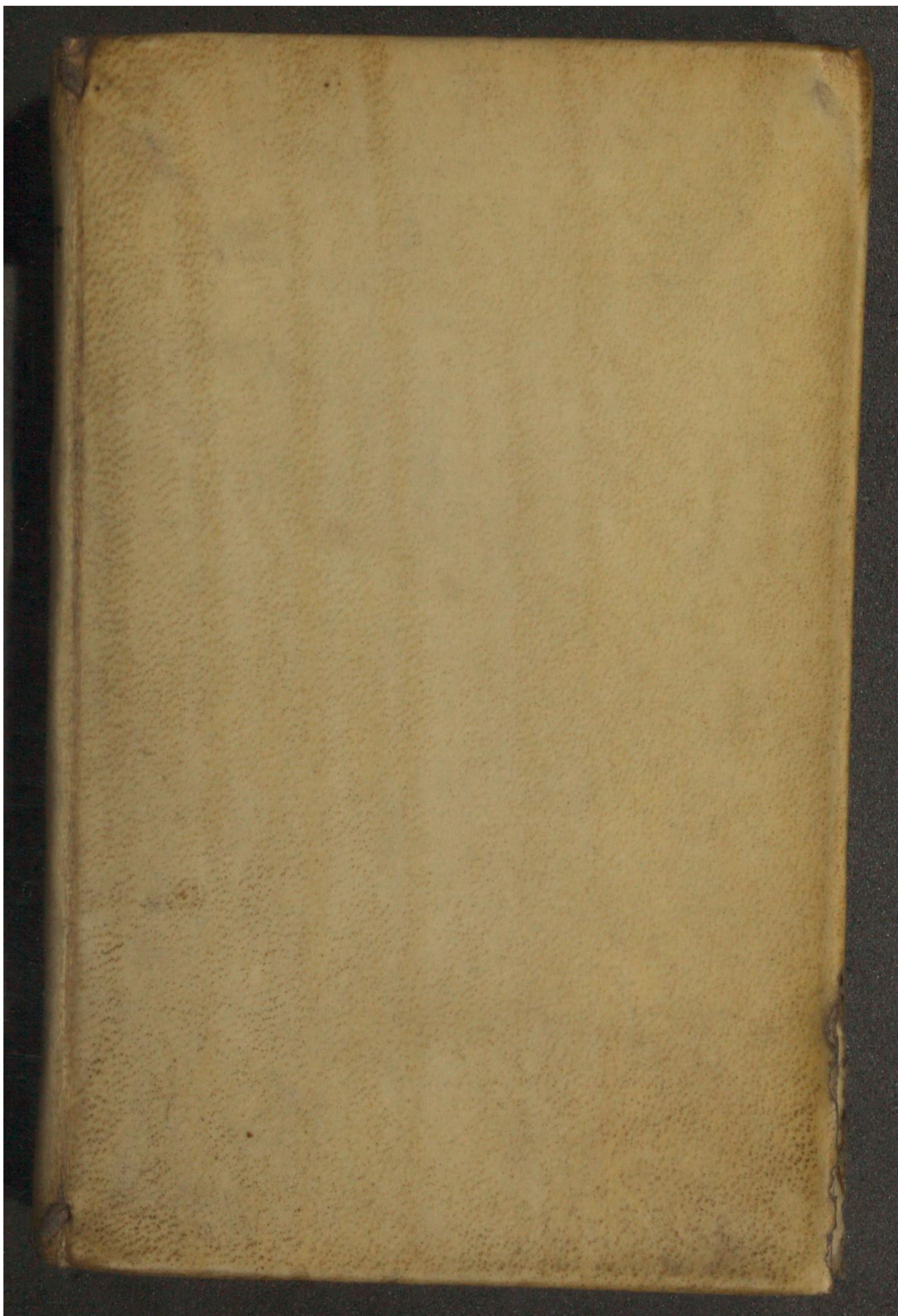
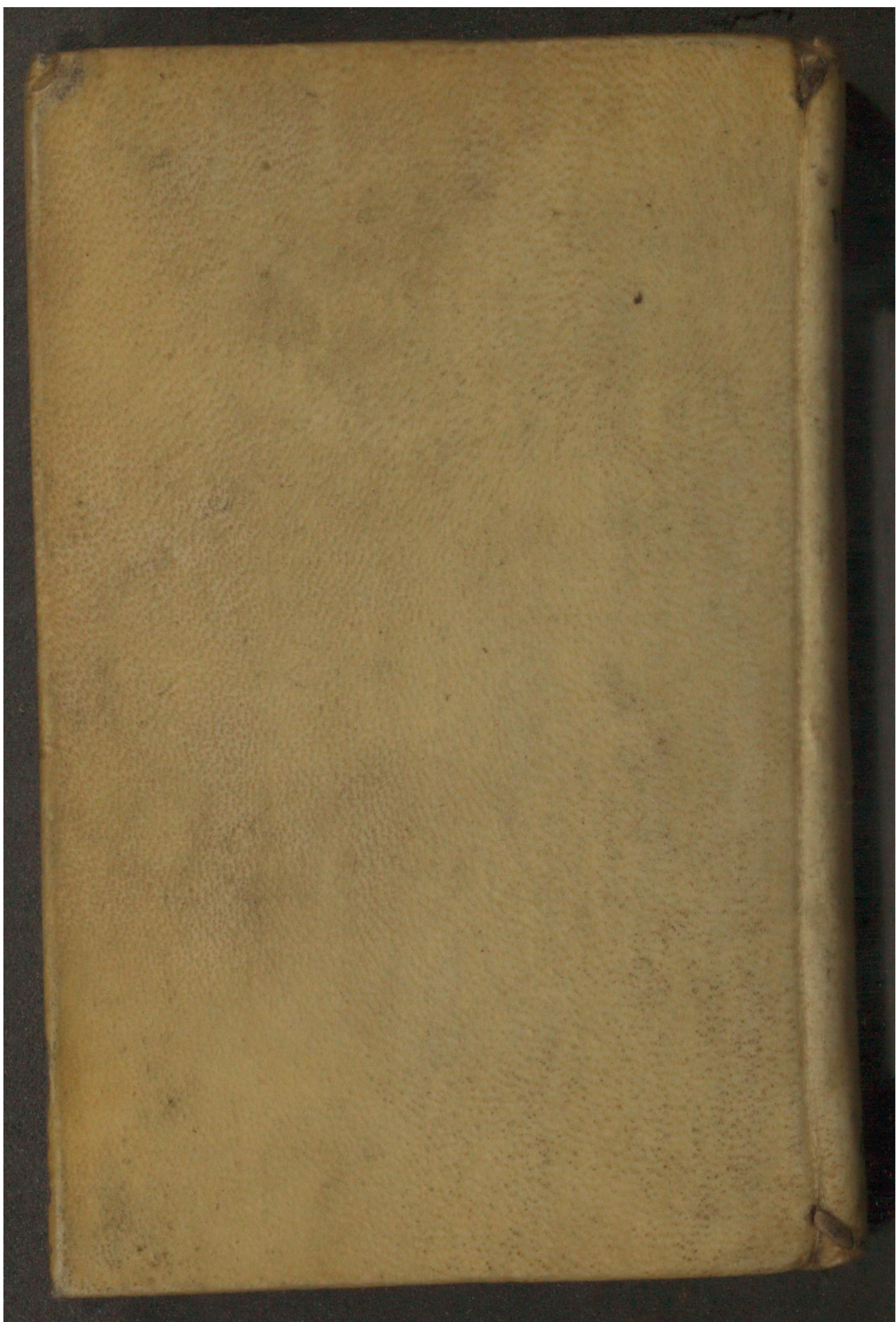

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

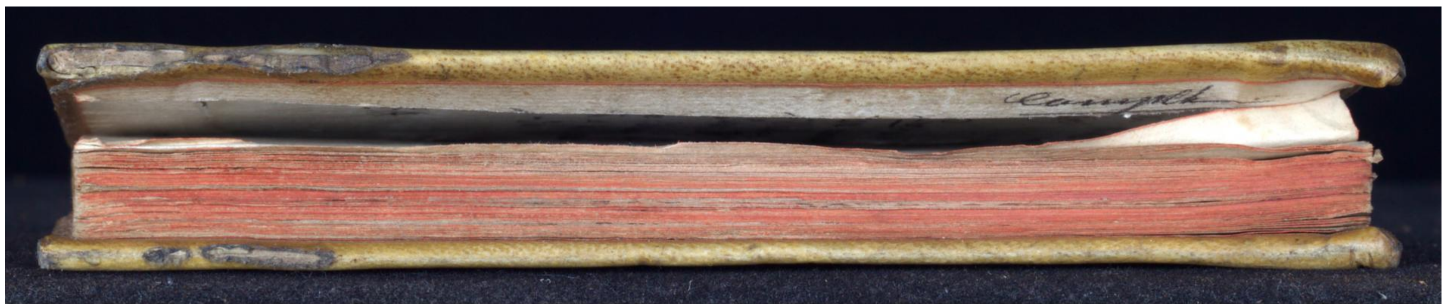
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Voye l'histoire hermetique
page 50 et 260 pares curieux

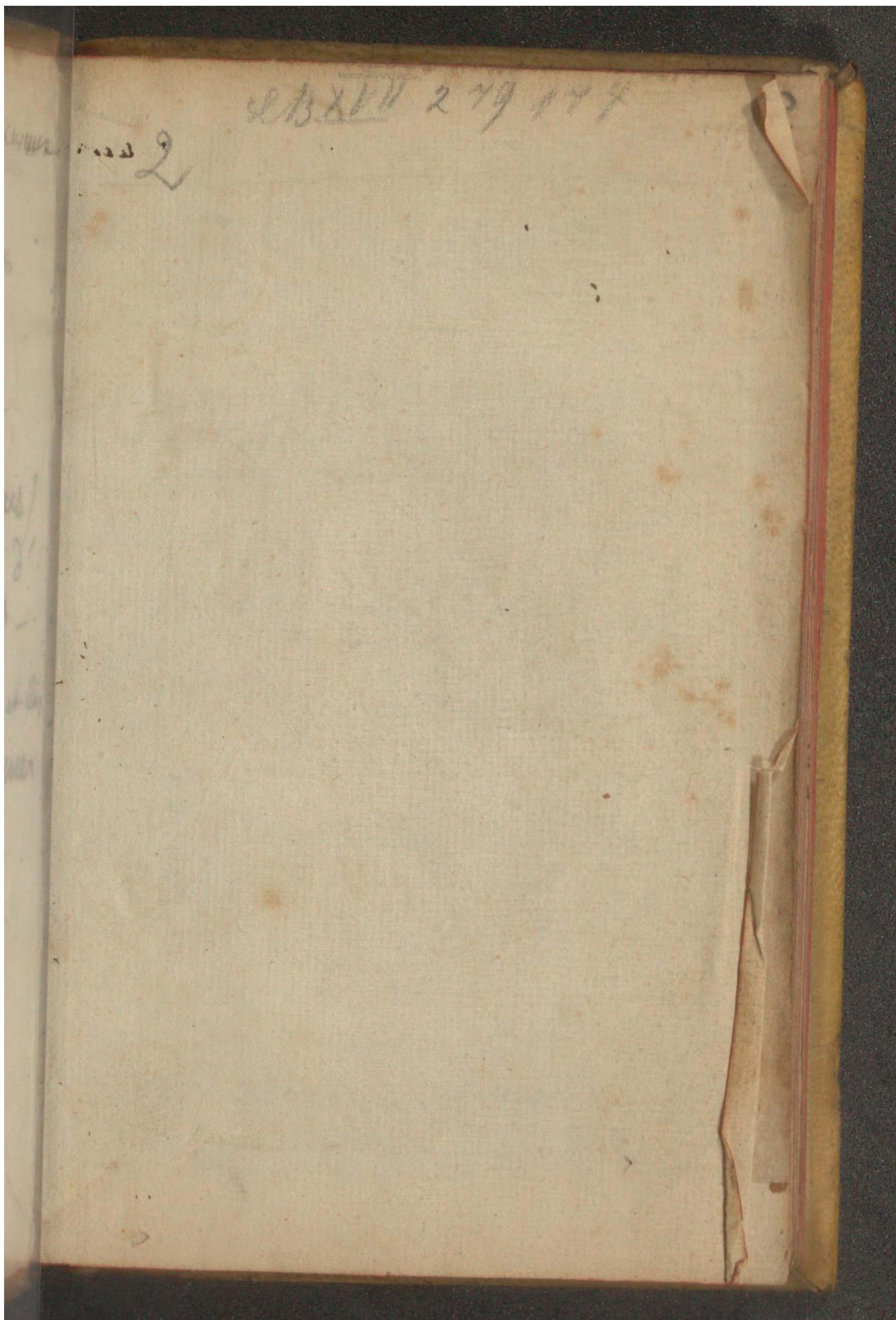
S no 152 N.VI.a
(12° 5913) 16

Gabriel Penot né à
Port Ste Marie (agenais)
mort à l'hopital d'
Yverdun (Suisse) 1617 —
— Voir l'Alchimie et les
Alchimistes de Louis Figuier
page 188. — 3e ed.

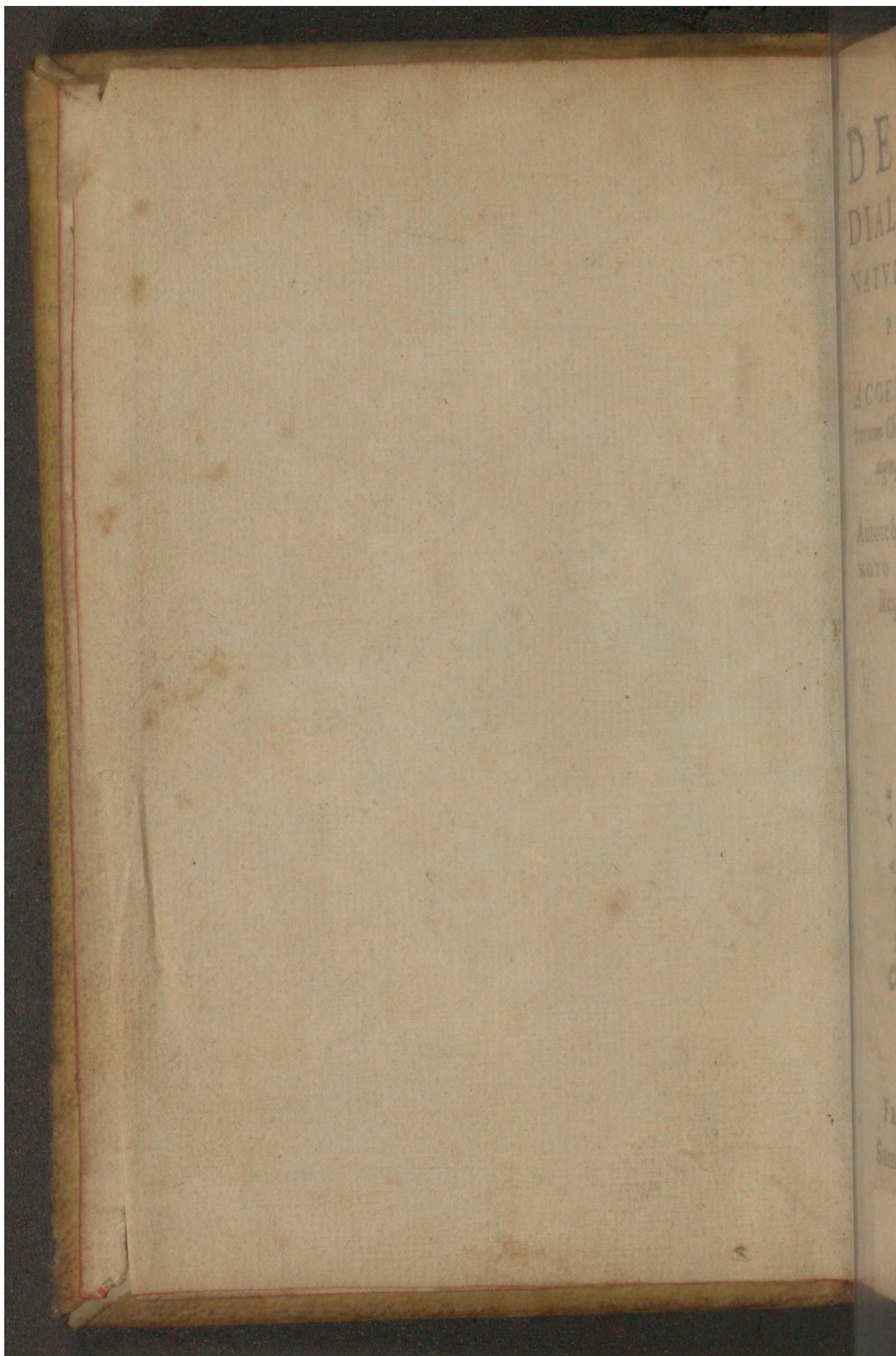
4892/A

14540

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

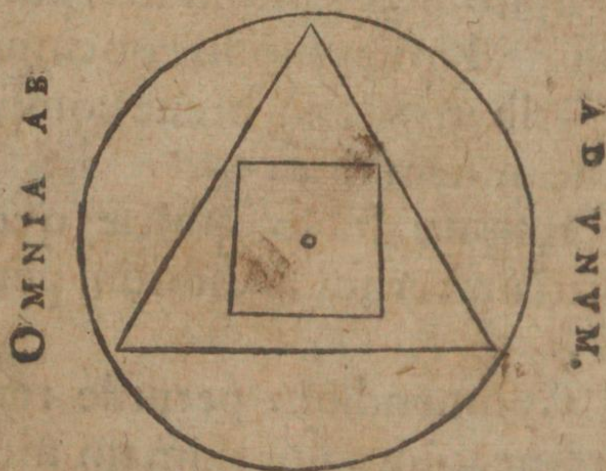
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

EGIDII DE VADIS DIALOGVS INTER NATVRAM ET FILIVM PHILOSOPHIÆ,

ACCEDVNT ABDITARVM rerum Chemicarum Tractatus Varij scitu dignissimi vt versa pagina indicabit.

Autore & Collectore BERNARDO G. PENOTO A PORTV S. Mariæ Aquitano, Reipubl. FRANCKATALLENSIS D. Physico.

VNO, OMNIA

FRANCOFORTI, Apud Io. Saurium.
Sumptibus Ioannis Regis. CIƆ IƆ XCV.

66640

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ELENCHVS BREVIS EORVM QVÆ IN HOC OPERE CONTINENTVR.

ſophorum fragmẽtum haud ſpernen-
dum.

10 Quæſtiones tres de corporali mercurio, An arte ex corporibus perfectis extractus, ſuo corpori commixtus, faciat ad generationem lapidis phyſici, ſicut quorundam eſt firma opinio.

11 Ad varias quæſtiones reſpõſio.

12 Quinquaginta ſeptem Canones, de opere phyſico, quibus ars lucidior fit.

13 Summa totius operis eſt vera auri mercurij extractio cum ſua hiſtoria.

Non niſi per magnos ad præmia magna labores
Itur, & ignauis nulla corona datur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

PAVLI MELISSI, FRANCI EPIGRAMMA AD AVCTOREM.

PErgin PORTE *senex rimarier abdita rerum,*
Quæque suo ingremio continet uber humus?
Viva metallorum te virtus attrahit ad se,
Ceu magnes ferrum vi penetrante rapit.
Tu contra allectas rudioris corda juventæ,
Naturæque aperis dia reperta catæ.
O te munificum, qui non abscondere tantas
In scrobis occulto divitias & opes,
Verum publicitus gestis emittere in auras,
Et ditare tuis sæcula nostra bonis!
Pectoris ingenui est, quod scis callesq́ue peritus,
Sponte sine invidiâ notificare aliis.

Haidelbergæ, anno 1595.

ILLV-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ILLVSTRISSIMO AC FORTISSIMO PRINCIPI Dño ac Dño ERNÆSTO FRIDERICO Marchioni Badensi & Hochbergensi, Landgrauio Susenbergensi Dño in Rotelen & Baden Weiler Dño meo clementissimo,

LAVDABILE & egregium eorum esse institutum (PRINCEPS Illustrißime, Herosque fortißime) qui nihil antiquius & preciosius habent, quam vt quacunq; ratione valent posteritati consulant. Quare neque ego in huius mei libelli editione, vel tantillum vnquam dubitassem, nisi iamdiu expertus essem eos qui in isto genere scribendi ali-

quid audent omnis generis irrisionibus, (vtinam non etiam iniurys expositos esse,) quod plerorumq; mentibus infixum sit, paucos ex secretioribus physicæ quam Chymiam vocamus studiosis, aliquid præstitisse, quod laudari poßit. Sed vana, ficta, & falsa omnia, astutißimis fraudibus proposuisse, vt à viris bonis pecuniam exugerēt Et reuera seculum hoc impostoribus plenum esse, qui nec ipsis Principibus, nedum alys parcunt, facile illis cōcesserim: Sed quod sine discrimine, bonos cū malis damnant, in eo iudicium requiro: cum veram à falsa

ſcientia diſcernere nequeant. Hanc tractare ſolent ſophiſtæ, qui aureos montes pollicentur iſtam exercent qui vel metallorum conſiderationem docēt vel medicinarum præparationem tradunt. Horum in numero cū me quoque eſſe ingenuè fatear. Nullum non lapidem hactenus moui, vt diuina hæc ſcientia in lucem maximo cum multorum commodo prodiret. Nec tam ad Chryſopœiam vnquam reſpexi, quam ad humani corporis ſanitatem. Etenim puluis ſiue elixir philoſophorum, propter abundantiam ſuæ temperatæ caliditatis, morbos omnes curat: ſiue

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

pulueris, siue olei forma sumatur. Quamuis olei forma præstet. Per os enim sumpta facilius digeritur & concoquitur, ac in chylum aut sanguinem conuertitur. Super vulnere vel vlcere facilius penetrat & parti succurrit, quam si pulueris consistentia applicetur. Intelligendum tamē medicinam esse, quæ iungi & incorporari debet medicamentis, ad morbos quibus eam adhibere volumus curandos idoneis. Sanat podagram, febres tollit. Cancrum, lupum, Antiqua, vt vulnera inueterata. Per os sumpta calculos comminuit, ventriculum purgat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

gat. Hepar refrigerat, pleuritidem tollit. Pulmonem restaurat. Iuuentutem conseruat, seniumq́; remouet. Calorem naturalem auget, quo aucto videtur senex ad iuueniles annos redire. Est itaq; verus fons iuuentæ ad conseruandum hominem ad cultum Dei sanum vsque ad tempus vnicuiq; præscriptum quo debitum naturæ exoluendũ est, cui obnoxij sumus. Allucinantur plurimum illi qui arbitrantur hanc artem nos solum inuestigare ditescẽdi gratia, cuius finis & scopus est, potius ad sanitatem tuendam. Quondam sublimia ingenia philosophorum

atq; generosæ Regiæ mentes occupabantur studiosissime indagatione excellentissimarũ secretioris philosophiæ, & Mysteriorũ naturalium, quib. toti suo populo & belli & pacis tẽpore fuerũt præsidio. Hæc vere philosophandi Dux, in qua & rerũ secreta rimari licet & arcana facile amplecti. Hæc bonis, hæc sapientibus, hæc doctis viris. Hæc Principibus, hæc Regibus atq; Imperatoribus digna exercitatio & honesta voluptas, præ cæteris appetenda. Quæ cum ita sint, nõ veritus sum varia quæ edita sunt opuscula magnis Principibus dedicare, vt anno

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

præterito, Sereniſsimo Electori Palatino Illuſtriſsimoq́ principi Christiano Anhaldino duo, Alterum de vera præparatione & vſu medicamentorum Chymicorum. Alterum de Sale Nitro & de viribus auri potabilis inſcripſi: qui tractatus ſerena admodum fronte à tantis Principibus quod res ipſa docuit, excepti fuerunt. Quare cum & hoſce non minus vtiles tractatus publicos facere decreuiſſem. Tu imprimis fortiſsime Principum, qui non ſolum Marti litas, ſed Mineruæ etiam tanquam Hercules ambidexter ſacra facis, dum optimarum ar-

tium ſtudia omni conatu promoues occurriſti. Interq́ Chymia poſtremum locum non obtineat. Hoſce libellos, qui præcipua tantæ ſcientiæ capita explicant. Tuæ Celſitudini ingratos non fore mihi plane perſuadeo. Tibi igitur eos (qua par eſt reuerentia) inſcribendos cenſui: qua inſcriptione patrocinium accipiẽt: Et tanti nominis ſplẽdore illuſtrabuntur: Vetus enim illud eſt, multa ideo præcioſa videri, quod ſint templis dedicata.

Vale Principum clariſsime & ex animi ſententia rem gere. Deus Opt. Max. tuam Celſitudi-

tudinem cum coniuge quam-diutißime florentem, ad nominis sui gloriam seruet.

T. Celsitudinis

Obsequentissimus

Bernardus G. Penotus à Portu S. Mariæ Aquitanus Franckentallensis D. Physicus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

EPIGRAMMA.

Qui puros ſophiæ videre fontes,
Arcanos Chymiæ tenere calles,
Fructus Heſperidum ſuaueolentes,
Necnon Æſonidum referre gemmas
Exoptas, veteres legas nouoſque.
At ſcriptis veterum nouiſque lectis
Magno quod fuerit labore partum.
Longa quod fuerit die petitum.
Ingenti fuerit quod ære oblatum
Anguſtus dabit hic tibi libellus,
Non magno tibi comparatus ære.
Magno non animi labore lectus,
Longo tempore non tibi relectus.
Et ceſſas veterum libris nouiſque,
Hunc æquare, licet breuem libellum.

A. FAGI.

CANDIDO

CANDIDO LECTORI
BERNARDVS G. PENOTVS S. MARIÆ AQVITANVS

REIPVB. FRANCKATALLENSIS D. MEDICVS,

ſpiritum ſynceritatis, intellectus & ſolertis laboris cum ſalute precatur.

NON defore multos (candide lector) ſat ſcio quibus huius libelli editio, noua videri poßit, quique Myſteriorum naturæ ſecretorumq́ꝫ theſauri publicationē damnaturi ſint. Illud Euangelij occinnantes: Nolite margaritas porcis proiicere. Item illud Autoris: Non tamē hæc commune omnibus, ſed nobis ſolis noſtrisq́ꝫ ſcribimus, à communi autem plebe muroq́ꝫ forti, ſeraq́ꝫ firma ſecludimus: Alij non quidem prorſus id arguent, ſed tempus nondum veniſſe, quo talia publicari debeant, aſſerent. Reperiūtur dubio procul & nonnulli (prout hodie infinitum maledicendi cacoethes eſt) qui mihi, quo iure Myſteria hæc pandam, cum eorum autor nō ſim, obiecturi ſint. Alij deniq́ꝫ ſigna poſſent, quibus artem veram eſſe, vt mihi credatur,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

probem: Scio scioinquã & expertus sum ipse, dum hæc ederentur, fuisse quosdam adeo nasutos, adeo veteratores, adeoq; omni humanitate exutos cinicos, & quacunque ratione poterãt editionem impedirent: Et nunc plurimum obloquentes, latrare non desistant. Verum cum eorum latratus præter rationẽ insanire videam, nihili faciendos esse ipse censeo. Magna certe laus est tãta erga Deum ac proximum duci pietate, vt neq; Dei maiestati in suis magnalibus, dum publicarẽtur, detrahatur quicquam: neq; proximi bonis, quæ vel occultando supprimi, vel sinistre interpretando impediri, aut certe negligenter edendo perturbari potuissent, vlla in parte inuideatur. Sed ne longus videar in scribendo, primo latratui respondeo. Nam quod ex Euangelio proferunt id in eum sensum trahunt, ac si soli ipsi homines essent, soliq; digni sint hæc praeciosissima Dei dona, ac vere margaritas habere, omnes autem alij porci sint, & his bonis indigni. Nos vero qui hæc edimus ac fures simus, & bonorum dißipatores? Sed audi quæso quid dicam nimirum omnes quidẽ qui amore Dei & charitate proximi

Arcana pandere haud cõtra Deum aut proximum esse.

ximi accensi gaudent, & desiderant mysteriorum arcanorumq; cognitionem adipisci: quorum in numero te quoque (lector) collocamus, homines esse. Nos verò qui hæc huiusmodi viris communicamus, fideles dispensatores mysteriorum Dei, illos autē ipsos qui hæc proximis inuident & in cœnum suæ ipsorum inuidiæ conculcāt, porcos esse: quòd more porcorum, etiam meliores fructus auidißimè & inuidißimè stercoribus misceant & deuorent. Quod ex autoribus citant, proptereanè edi non oportuit, quia horum tractatuum autores non in commune sed sibi suisq; scripserint? Nonne Aristoteles Alexādro Macedonum Regi, se sua physica ita edidisse respondit ac si non essent edita? Igiturne non imprimentur libri Aristotelici? absit. Quid Arabs ille philosophus vt Rex solertißimus Geber? An non ita scriptum reliquit: Nobis solis artem per nos solos inuestigatam edidimus & non ab aliis, &c. An ergo propterea Gebri scripta non fuerāt prælo subdenda? imò ideò hæc & similia in publicum emittenda sunt, vt quia obscurè ad omnium vtilitatem scripta sunt, omnium

Obiectionum responsio.

Geber rex & philosophus.

ingeniis maiori diligentia dum exquirun-tur, maiorem veritatis lucem cõsequantur, maioremq́ etiam hominibus vtilitatem afferant. Verba enim edi possunt & imprimi, at manualis operationis industria in cuiusque experientia sita est. Neque typis imprimi potest. Imò vix ore tenus tradi nisi per manus. Nam aurum præparandum est, vt solutioni minimè sit contumax, & id quidem satis arduum. Neque existimandum est argentum viuum quod soluendi auri obtinet facultatem esse illud vulgare quod palam venditur, cum enim à corpore quod similitudine totius substantiæ aurum referat, & temperamento autẽ esse frigidissimo certum est & maximè indefinito: sed aliunde nobis argentum viuum arte ingeniosa proliciendum & educendum est, à corpore paucissimis noto quod natura concoxit: quod etiam similitudine totius substantiæ aurum magis referat, quàm argentum viuum vulgare, quodq́ nulla arte. Sed primo quoque contactu & attritu cum auro non minus libenter coeat & miscetur quàm aqua aquæ: iam contemplare altius quodnam sit illud corpus.

Ars chymica non scriptis sed manibus adipiscitur.

Aurum haud facilè soluitur.

Argẽtum viuũ philosophi arte ingeniosa elicitur.

Præter-

Præterea fornacem quæ continuum & æqualem calorem subministrare poßit, pauci norunt. Sed qui eius notitiam cupiunt practicam operis illius magni philoſophi à Rouillaſco Pedemontani, legant quam anno 1582. edidi, quæ propriè Athanor dicitur, id eſt digeſtionis, non qualem ſibi fingũt ignari. Sed pauciores tripodem arcanorũ norunt: & paucißimi pabulum caloris, cui æquabilitatem præſtare poßit. Totum ferè arcanum in gradu caloris conſiſtit. Nam veluti vim pulli effectricem & ouo inſitam, à calore externo ſuperari non oportet, alioqui induresceret ouum, nec pullum vſquã impoſterum ederet. Sic vis ſeminis futuri, id eſt auri miſti cum ſuo argento viuo exinanienda nõ eſt, alioqui non diſſolueretur aurum, nec germinabit, nec fiet materia proxima auro. Sed in aurum calore nimio agente cõcreſceret. Rurſus ſi defecerit calor, labor artificis fruſtrabitur. Tandẽ verò puluis hic aurificus, in Dei poteſtate ſitus eſt; quem cui vult largitur & ſubtrahit. Et fruſtra ab iis quæritur cui denegatus eſt. Hinc Palingenius in ſuo Zodaico ait

Athanor philoſophorum.

Exemplũ.

Error opus deſtruit.

Tunc mentis diuinæ homines oracula cæca

Voluentes animo ancipiti vix tempore longo,
Experti multa, & non paruis sumptibus illam
Inuenere artem, qua non ars dignior vlla est.
Fingendi lapidem æthereum, quem scire profanis
Haud quãquam licet, & frustra plebs improba quærit
Quẽ qui habet, ille potest, vbi vult habitare decẽter:
Nec fortunæ iram metuit, nec brachia furum,
Sed tanto paucos dignantius munere diui. &c.

Cum autem ad confirmationem quæstionis. An ars sit, multum valeant authoritas, ratio & experientia. Possem primum multorum grauißimorum virorũ testimonijs & autoritate confirmare veram esse artem, nisi de his essent editi plures libri inter quos, libellum de veritate & antiquitate artis chemicæ & pulueris: autore Roberto Valẽse editum Parisijs apud Maurellum Fredericum anno 1561. Aliũ Chrysippi Phaniani de iure Alchymiæ: Nuper alterum, cui titulus est, Apologia Chrisopopæiæ & Argyropæiæ, in qua disputatur & docetur, An quid, & quomodo sit Chrysopopœia siue ars transmutãdi & perficiendi metalla. Et firmißimis rationibus & demonstrationibus, certisq; experimentis quibusdam, artem veram, certã & facilem esse, probatur & conuincitur: cõtraque Easti contra artem & doctrinam hanc prolata

Qui volũt autoritate artẽ esse veram.

Apologia contra Eastum.

prolata argumenta ſolidè refutantur. Memini me trecentos manuſcriptos de hac arte legiſſe libros, hoc autem doctiorem ac digniorem librum nullum vidiſſe. Quapropter qui volunt autoritatibus & exemplis probari ſibi veritatem artis, eos ad eorundem librorum lectionem relegamus. Ridiculum verò eſt quod de tempore ab iſtis pſeudotēporiſtis obijcitur, quibus cùm nō ſit datū noſſe tempora & momenta, neque venerit ipſis hora publicandi, neſciunt veniſſe noſtram. Ipſis igitur nondum venit tempus, at nobis certè aduenit: eas ſecū ducens publicandi cauſas, quæ omnino immutari non potuerūt, neque refelli: Quarum quidem vna eſt, ipſe finis, ad quem à Deo creati ſumus vt cognoſcamus ſe opera Chriſti per Theologiam, & opera naturæ per philoſophiam. Hoc vnum te latere nolo (candide lector) libros philoſophorum omnes, quicunque de abſtruſa illa Hermetica medicina loquuntur, nihil eſſe, quàm ſpagyricos labyrintos, quibus plerique artis diſcipuli in varias ambages, & viarum fraudes incidunt. Ita vt ad hunc vſque diē aut nulli aut pauciſsimi exitum verum inuenerint. Si

Opera Chriſti per theologiā: naturæ verò per philoſophiā.

enim via quædã facilis in hoc labyrinto sese aperit errantibus, quæ videtur recta ad fores extremas deducere, mox occurrunt irremeabiles anguli, qui perpetuis carceribus deuios includunt. Sic si in philosophorum scriptis offerunt sese interdum, & faciles & manifestæ viæ, quæ prima frõte intuentibus secundum literam planæ videantur: Mox incauti operatores apertis philosophorum verbis decepti, innumeris dolis implicãtur. Accedit ad hæc, quòd multi pseudochymistæ multos suis fraudibus & sophismatibus decipiunt vendentes & spargentes mendaces chymicas operationes & cartas, quibus nimium credulis, aureos promittunt mõtes & lolium seminantes triticũ expectare iubent.

Quare ego commiseratione tactus hosce tractatus plenos veritatis & rationum physicarum tibi offero, in quibus integram artem perspicuè tamquã in tabella depictã habebis. Hos examina, perpende & firmis argumentis animi tui opinionem muni, sic errare non poteris. Qui enim omnibus sophismatibus absque iudicio credit volens decipitur, vera ars multis inuolucris tecta est.

Libri philosophorum acri iudicio sunt legendi.

quibus

quibus incauti facilè intricantur. Ergo antequam operari incipias, causas rerum naturalium prudenti consilio perpende, aut noli rem aggredi: satius est tempus solerti iudicio & meditationi tribuere, quàm temeritatis & stultæ inconsiderantiæ pœnas luere. Tu, amice lector, benigno animo editum benigniore suscipito, fideliter & magno cum iudicio lege, relege, ora, labora, operare, reitera. Et proculdubio tantorũ secretorum particeps in honorem Dei authoris mysteriorum & vtilitatem proximi per experientiam considerationis naturæ efficieris.

Vale.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

DIALOGVS INTER NATVRAM ET FILIVM PHILOSOPHIAE.

Egidius de Vadis suo amico N. S.P.D.

On mireris super me (virorum optime,) qui omnium scientiarum ignarus, tantum opus super vires aggredior, virtus enim tanti vigoris est, vt non modo ignotos flagrans amore & desiderio conciliet, verum etiam inscios, ignauos, torpentesq́; instigat, vt meram scientiarum omnium medullam concupiscant. Hos inter omnes (vt amici dicere solent) tui non obliuiscor, quippe qui virtutibus ita præditus es, vt minime possum aliquid agere, quin prius virtutem in te radicatam pro viribus honore postponẽdum cæteris diuulgarem. Honor enim (teste Philosopho) præmium virtutis est: & viuentium quidem cui potius attribuatur: omni adulatione postposita, Deum testor, ambigo quamplurimos equidem video, qui propter ornatum dicendi modum scribendive sibi honores magnos vendicant: qui tamen nihil aliud quam verborum lenociniis, ac phaleratis dictis, meras fabulas & nugas docent: ij quidẽ non-
dum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

dum reliquerunt nuces, neque ſapiunt patruos, ſed tanquam pueri, vel iuuenculi, ſi quis pomum ſimul & aurum offert, aurum quod ſummi prætij eſt & valoris, nihili pendunt: & pomum nucem, quod minimum eſt anteponunt: hac quidẽ Achillis & Glauci permutatio. Nam ſi quis de Naturę ſecretis diſſertaret, illi pro certo veluti nucis teſtudinem lambentes nihilq́ue medullę dulcedinem guſtantes: comptis & armatis verbis, aut parum aut nihil ad rem pertinentibus, quaſi garruloſi reſpondebunt. Quamobrem iſtius verba proportione cum illis quadrat: qui dicit, loquentium ſatis, ſapientiæ parum: verumenimuero ſi illis plurimũ deterior ſum, tamẽ præcipue propter ignorãtiam cum etiam propter ſermonis barbariam, quam ipſi balbutiem vel ſolœciſmum vocant: Quantũ ij de teſtudine politis verbis contẽdere auſi ſunt: tantum ego (quamuis inornatè) de illius nucis dulcedine intima diligenter perquirere delector, ij exterius, ego & exteriora & interiora liquidè perſpicio. Igitur confidentia mea in te tanta eſt, vt hæc noſtra in te imprimerentur, & munus meum (quamuis exiguum) læta fronte ſuſcipias: mutuoq; me amabis (vt ſoles,) vale, ex bibliotheca regia Richemetum. 17. Idus Iulij Anno 1521.

E. D. V.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

CVm annis plurimis super secretorum naturæ indagine, lucubrationibus non paucis propenso animo laboriq; infatigabili, me defatigassem: denique perpendis omnia eiuscemodi indagationes itinera, tramites, tum denormia, tum diuerticula, ambiensq; semitas, quæ non solum de plena, verum etiam scipis, griphis, tropicis, ænigmatib. apohothegmatibusq; variis (ne dicã laruis) occupata: Nã Philosophi omnes sunt adeo sententiosi, vna tamen difficultate minime contẽti, tantis ambagibus tam inuoluunt, vt per eas neminem ad optatum finem peruenire posse arbitrer. Siue ergo laruas (vt Plinio placet, cum mortuis luctari) & in palestra cum natura potius certare censui, præsertim Philosophis dicentibus: Natura te docebit, quæ quidem multis varia multisq; modis pulsata quæsitaq; (Deo concedente) mihi tandem apparuit: quam primo impetu tantis varietatibus indutam, ornatam, rem intuens non parum stupefactus fui. Nam omnes hominum linguæ ad suorum vestigamentorum enucleationem minime sufficerẽt: Illa vero me cõsolari cupiens prædulci ac blando sermone taliter alloquuta est. Noli timere ô fili (inquit) nam ego sum Natura quam tantis viribus quæsiuisti, quæ ex mandato Dei tibi missa sum. Euge ergo, exulta, & lætare, quia duobus modis te fœlicem reddam. Primum in hoc quod

vides

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

vides quantum misericordia Dei, pro te vilissimo peccatore facere dignata est, quæ me oculis corporis cerneres, cum sis rudis & valde tenuiter qualificatus in scientiis. Secundo super hoc consolaberis, quod tibi dubitanti in omnibus respondebo. Interroga ergo vt libet, & quod tibi concessum est aperiam. Cui ego, ô bona Domina parce mihi obsecro, nam balbuties mea non me condignas sinit tibi referre gratias Nam vt iam aiebas, literis parum qualificatus sum, pergam ergo, & Deo meo qui sua largitate immensa te mihi destinauit, gratias referam. Reuersus vero super dubiis in quibus mergor, te interrogabo: At illa inquit, Age fili, & quod nouisti ne moreris reddere: Ego interim finē orationis expectabo.

ORATIO.

O Domine Deus omnipotens, Pater & Filius & Spiritus sanctus, Da famulo tuo licet indigno, te cognoscere, te super omnia velle, secundum te viuere, & cursum præsentis vitæ cōsummare. Scio equidem firmiter & manifeste confiteor: te esse fontem & originem vniuersi boni, atq; desiderij honesti, & cognitionis omnis operationis atq; debitæ perseuerātiæ. Tu enim produxisti primum hominem naturalibus perfectum, & sufficienti scientia præditum:

tu enim dedisti seruis tuis Bezaleel, & Aoliab scientiam excogitandi omne opus fabrile in metallis: tu dedisti Salomoni seruo tuo cor docile, tu corda omnium Prophetarum tuorum inspirasti, tu etiam dixisti, petite, dabitur vobis, pulsate & aperietur vobis. Te igitur clementissime Deus conseruator, ac protector meus, deprecor: supplex atq; imploro, vt illumines cor meum ad petendum, quæ sunt ad gloriam & laudem tui nominis sanctissimi: non displiceat tuæ Deitati (quæso,) quod ego indignus peccator peto tuam misericordiam, me dignare illuminare, super cognitionem rerum naturalium: & cum sis ignotus per prius, saltem per posterius, per tuos gloriosos effectus, scilicet cognoscaris: Da mihi igitur clementissime Deus ista cognoscere, & efficaciter atq; ornate, sine interruptione mundi, aut Diaboli perficere: cum corde meo in te fixo immutabiliter permanente, vt omnia opera mea faciēda sint in laudem & honorem sanctissimi nominis tui, ac in redemtionem captiuorum, atq; sustentationem pupillorum, atque viduarum, ac omnium fidelium indigentium, intercedente Domino nostro Iesu Christo filio tuo, qui tecum viuit & regnat in secula seculorum. Amen.

CAPVT. I.

CAPVT I.

In quo Natura docet filium artis, quæ nam ſit materia lapidis: dicens, quod ex fine intẽtionis reſultat principium operis.

Filius.

IAm ergo Domina, poſtquam Deo meo pro omnibus beneficiis ſuis gratias egi, interrogabo te, ſi vero libuerit reſpondebis.

Natura. Propone fili, & cum Dei adiutorio tuis dubiis ſatisfaciam.

Filius. O domina, poſtquam in oculis tuis tantum inueni gratiæ, dic mihi obſecro, quare Philoſophi in libris ſuis nõ nominant materiam, vnde lapis ipſorum procreatur? plures equidem tractatus me legiſſe memini, neminem eorum tamen quouis modo eam nominare intellexi.

Natura. Fili, ſcias omnes Philoſophos eam in eorum libris palam nominare, ſed quia non niſi Philoſophis & filiis ſuis loquuntur, ideo qui non

ſunt in Philoſophia qualificati atque imbibiti, non animaduertunt quomodo eam nominant; ſubtilitas vero apud ipſos eſt ſtultitia atq; ruſticitas apud inſcios. Audi ergo, & ſermones meos auſculta, quia oſtendam tibi, quomodo viua voce nominant: Audiuiſtine authoritatem Ariſtotelis dicentis: actus actiuorum ſunt in patiente diſpoſito: forma ergo non agit, niſi ſecũdum diſpoſitionem materiæ. Intelligis hoc?

Forma agit ſecundum diſpoſitionẽ materia.

Filius. Imo Domina.

Natura. Vide iam quomodo eam nominant. Quoniam ſi dixeris, quid facere intendis, videbis & clare intelliges atque quod quæris perpendes: eo quod ex fine cuiuſque intentionis reſultat principium eius.

Filius. Ego quidem ſolem & lunam producere intendo.

Ex fine intẽtionis reſultat principium ſolis & luna.

Natura. Aduerte iam quomodo principia tuæ operationis nominaſti: dicendo finem tuæ intentionis: qui eſt aurum & argentum te producere velle

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

velle: quæ quidem erunt operis tui principium, ac ſi dixiſſes hominem te velle producere, ibi tuum agens nominaſſes. Quo habito nihil tibi deeſſet, niſi patiens tali generationi congruum. Quia ſicut non eſt poſſibile generare hominem ſine homine, ſic neque aurum & argentum ſine auro & argento: eo quod omne ſimile producit ſuum ſimile.

Intellige hoc de generatione vniuoca & non æquiuoca.

CAPVT II.

In hoc ſecundo capite natura dicit mineralia eſſe hermophroditæ naturæ eo quod vtrunq; ſexum habent ſcil. ſulphur & arg. viuum. Et quod incrementum alicuius rei pendet a ſuo principio.

Filius. Quomodo Domina, video hominem generari, ex copulatione maris, & fœminæ: in argenti ſiue auri productione, non percipio aliquam copulationem?

Natura. Scias fili, quod omne creſcens, tum in vegetabilibus, minerali-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

bus, ſiue animalibus, non educitur de potentia ad actum, niſi per coniunctionem formæ & materiæ: quæ loco maſculi & fœminæ capiuntur, ſi ergo in mineralibus & vegetabilibus, non ſit coitus, eſt tamen attractio inter ipſa, per quam homo cognoſcet formam materiæ conuenientem. Quia vt (inquit Plato) ſecundum meritum materiæ dantur formæ: nulla ergo eſt generatio congrua, niſi ex conueniētibus in natura. Mineralia tamen atq; vegetabilia Hermaphroditæ ſunt naturæ, eo quod vtrumque ſexum habeant. Nihilominus fit ex ſeipſis coniunctio formæ & materiæ, quemadmodum fit de animalibus.

Filius. O Domina ego te ſummè flagito vt illam copulationem ab ore tuo audiam.

Plato.

Incrementū alicuius rei pendet a ſuo principio.

Natura. Audi quod Plato dixit, a quo dependet alicuius principium, in eodem erit ſuum incrementum. Nōne vides quod hominis generatio & ipſius productio fit ex ſanguine menſtruali

[handwritten margin note:] ...ſtona non ... principia ...nerationis.

ſtruali & nutritio, ſiue educatio eius ex lacte, quod eſt ſanguis bis coctus: quia a menſtruo non differt, niſi per reiterationem decoctionis. Modo ſimili planta fit ex ſubtili terreo & aqueo: Cum ergo ſemen eius habueris, commenda eum terræ, per cuius ſubtile cum humido ſimile producas de potentia ad actum: Conſidera ſimiliter naturam mineralis corporis: hoc eſt dictum, vnde cœpit ſuam originem: & reduc eam ad ſuam materiam, ſicut dictum eſt de planta, & velle tuum adimplebis.

Lac ſanguis bis coctus.

CAPVT III.

Natura docet, quænam ſit illa materia operi phyſico neceſſaria exemplo probat vt videre licet legendo hoc caput tertium.

Filius. Profecto Domina mihi videtur quod ſi ipſum minerale corpus, ad ſuam primam materiam quam prius erat reducere vellem impoſſibile erit: quia prima materia ſecundum

Prima materia neque ſicca, frigida vel humida eſt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Philoſophum, neque calida eſt, neque ſicca, frigidave vel humida: ergo illa reductio erit valde remota a metallis.

Memoriæ tradas materiã. 1. 2. 3. quarta eſt propinqua. Materia cõfuſa arti neceſſaria. Materia propinqua metallorũ arti neceſſaria.

Natura. Quomodo intelligis primam materiam? ego enim non loquor de illa remotiſſima quæ dicitur yle, neque de illa quæ dicitur Chaos, quamuis materia confuſa indiges, eo quod nouam formam inducere conaberis: Neque etiam intellige de naturis, vnde elementa proueniunt, neque etiam de qualitatibus ab ipſis elementis prouentibus, ſed tantummodo de prima materia propinqua, quæ quidem in animalibus ſperma, in vegetabilibus ſemina dicuntur, in mineralibus vero ſulphur, & argentum viuum dicitur, Philoſophorum ſupple: quia illa remotiſſima prima materia ſiue 2. 3. 4. nè eſt ita apta diſpoſita, ad creandum aſinum ſicut metallum; ego enim volo quod reducas, ad primã materiam ſub conſeruatione ſpeciei, immo ſub ipſius indiuidui conſer-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ſeruatione: ſpecies enim non ſunt actionibus ſenſibilibus ſubiectæ. Iam nota bene exemplum quod tibi dabo, ſuper iſta reductione; cum enim homines & mulieres coeunt, tunc reducuntur ad primam materiam, quia de eorum corporibus cruda ſpermata, generantur, ex quibus ipſi primo prodierunt: non tamen eorum corpora deſtruũtur, quemadmodum fierent, ſi ad primam materiam remotam reducerẽtur. Quare oportet quod ſic facias in opere tuo, hoc eſt ſub ſpeciei conſeruatione, quod quidem notare debes peroptime. *Exemplum.*

Filius. Certe Domina, ego iam tua gratia adiuuante ſapere incipio, quæ ſit illa reductio, differentias tamẽ iſtarum materiarum primarum ignoro.

CAPVT IIII.

Quid ſit chaos, & eſt materia illa arti neceſſaria. Materia etiam lapidis eſt propenſa ad omnes formas ſuſcipiendas: & palam venditur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Natura. Fili, epilogare illud quod quæris, erit opus ſatis prolixum, nihilominus, quia te in iſtis propenſiorem cæteris perpendo; breuiori modo poſſum quod cupis enodabo: Scias itaque, quod materia remotiſſima dicitur Ylle, & eſt præmordiale omnium rerũ principium, de quo quod dicit Auguſtinus referam: ait enim cum aliquid informe concipio, prius nihil intelligo, quam intelligebam, quia ſicut nihil videndo, tenebræ videntur, Nihil ſimiliter audiendo auditur ſilentium. Sequitur ergo quod ylle ſit illud, quod inter aliquid & nihil percipitur, alia vero materia, quæ non eſt adeo remota dicitur Chaos; quod quidem Chaos eſt rudis indigeſtaque moles, in quo omnia erunt cõfuſa, & commixta, quam alii appellant materiam ſiue maſſam confuſam: ab initio hiantem; alii materiam cœli & terræ informem, quæ primum ex nihilo facta eſt; de qua poſtmodo cuncta ſigillatim per ſpecies varias formaſq;

Ylle rerum omnium præmordiale.

Ylle eſt id q inter aliquid & nihil percipitur.

Chaos, materia cõfuſa.

masq; proprias prodierunt; quam La-ctantius sic definit, Chaos est rudis inordinataque materia confusa congeries, & vt melius istam primam materiam intelligas, quæ tibi super omnes alias est necessaria; eo quod absq; ea opus tuum minime perficies. Dicam tibi planius qualis ipsa est, quia quamuis in principio summus Deus præparauit quatuor elementa, quæ erant confusa in ea, eo quod terra & aqua, quæ sunt aliis grauiora attingebāt vsque ad orbem lunæ, & ignis & aer leuiora cæteris elemētis descendebant vsq; ad terræ centrū: Quare talis materia merito dicebatur confusa, remansit tantum in mundo isto aliqua pars illius materiæ confusæ, quæ ab omnibus cognoscitur & palam venditur; Pauci tamen sunt, qui huiusmodi Chaos siue materiam confusam esse opinantur; qua re (fili) erit tibi necesse eam scire, cum sine ipsa (vt superius dixi) in vanū laborabis. quia ipsa existens in formis, & apta ad omnes for-

Lactantius, Quid est Chaos.

Chaos materia prima necessaria arti.

Chaos quare dicitur materia cōfusa.

Lapidis materia publice venditur.

Lapidis materia ad omnes formas propensa.

mas, facilime talem formam ſortiet, qualem attribuere ei cupies; & ſi vberius de ea inquirere volueris, vide Raimundum in ſuo teſtamento cap. 30. & 75. & ibi videbis, quomodo Deus primo, quintã eſſentiam creauit, in qua in omnibus operib. vniuerſaliter cõprehendor, quam quod in tres partes inſtar ſuæ eſſentiæ diuiſit; & de parte prima magis pura creauit angelos. De ſecunda cœlum & ſtellas, & de tertia mundum. Non intelligis tamen, quũ Deus creauit terram ſimul abſque aliqua temporis ſucceſſione, & abſque materia præcedenti, quæ reſpicit ſucceſſionem generis: ego enim te hic inſtruo, ad tui operis propoſitũ, quod primæ diuiſioni aſſimilatur: quare ſi abſque diuiſione perficere intendis, conatus tuus erit impoſſibilis. De iſta tertia parte diuiſa in quinque partes Deus creauit primo quintam ſubſtãtiam: de ceteris quatuor elemẽta. Lege ergo capitula ſuperius allegata, & omnia iſta ad longum habebis: tam fili

Raimundus inueſtigandus.

Angelorum creatio.

Nota.

+

im. cap. 30 75.

fili reſtat videre de naturis, quæ ſunt ſimpliciores elemẽtis, ſcias ergo duas eſſe naturas: prima caloris, altera frigoris, natura caloris actiua eſt; frigoris vero paſſiua; Calor generatur à motu, & frigus vel natura frigoris à quietudine terrę: lege Auicennam in claui ſapientiæ & inuenies iſta omnia ad longum, & delectabili modo ventilata, diſtinguendo quid ſit ſimplex & compoſitum, de ſimplici: & compoſitum de compoſito. Duæ illæ primæ naturæ dicuntur ſimplices, opus vero ipſius dicitur ſimplex de ſimplici, quod eſt natura caloris, frigiditatis, humiditatis & ſiccitatis, & ſuper iſtarum naturarum generatione dicit quod in principio Creator abſque ſermonis prolatione dixit, fiat talis creatura; poſtea creata eſt creatura, quę nec magna nec parua, nec ſubtilis nec groſſa, nec mouẽs, nec quieſcens dici potuit, neque alia quacunque declaratione determinari, nec rei cuilibet aſſimilari, in qua quidem omnia

Duæ naturæ

Calor generatur a motu.

potentialiter extiterant, quæ vt ad actum reducerentur creauit creaturam ſecūdam, quam lucem appellari decreuit; hac Auicenna quantum ad quatuor Elementa; iam dixi tibi quod reductio ad ipſa eſt nimis remota, ad qualitates vero ab illis prouenienſ, habita tamen materia prima & propinqua facies reductionem. Quia neceſſario habes Elementa diuidere, quare non indiges aliis materiis: materia illa confuſa excepta, propter rationes ſuperius tactas.

Filius. Benedicta ſis Domina, ego omnia tua dicta notaui, ſuper iſta reductione ad primam materiam, non tamen bene video, quomodo corpora rein~~cendere~~ crudare poſſum: ſaltem in mineralibus: in animalibus vero rem ſatis facilem video, per ſemina eorum, quæ ab iſtis, indigeſta producuntur.

CAPVT. V.

In iſto opere phyſico non capitur id ex quo metalla ſunt, adducens exemplum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

emplum de creatione hominis: item quomodo res in visceribus terræ circulando generantur.

Natura. Non mirum est, quod nondum percipis modum, eo quod illa ex quibus procedunt, ista adhuc ignoras.

Filius. Quid illud est ergo in mineralibus, quod terrę commendare, siue in primam materiam reducere præcipis?

Natura. Tamque tibi dixi, quod ex fine cuiuscunque rei resultat principium eius.

Filius. Verum est Domina, vt videre videor quod ex fine cuiuscunq; rei resultat; resultabit mihi materia, quod tamen erit forma, non bene percipio, quod metalla homogenea sunt; in ipsis autem pars a suo toto non differt; in heterogeneis, vero sicut in animalibus & vegetabilibus, semina sunt satis perceptabilia.

Natura. Fili, dixi tibi, quod à quo depen-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

dependet alicuius principium, in eodem erit ſui incrementum.

Filius. At ſi hoc verum ſit, ſequitur quod forma & materia ſiue eorum incrementum erit ex mercurio, & ſulphure, eoq́ue ſecundum omnes Philoſophos, metalla omnia ex ipſis originem ceperunt.

In opere phyſico non capitur id ex quibus metalla ſunt.

Natura. Fili, verum dicis, non oportet tamen in tuo magiſterio capere illud, ex quibus metalla ſunt, ſed illud quod ex ipſis eſt: verbi gratia, capiam primum exemplum in homine, qui natura naturante principio factus eſt ex limo terræ, quidem vnde primus factus eſt, quod eſt illud ex quo ipſe eſt; ſed ex eo popiſmate ſiue ſpermate; quod ex ipſo eſt. Item in vegetabilibus capiamus eandem ſimilitudinem. Planta enim (vt ſuperius expreſſum fuit) generatur vel potius producitur ex ſubtili terreo vel aqueo, ſimul mixtis, ſi ergo ad ipſam productam caperetur terreum & aqueum, quantumcunque ſubtiliſſimum, nunquam

quam intentum duceretur ad effectum. Nõ capiatur ergo illud, ex quo ipsa est, quod est semen vel surculus eius: mineralia vero generantur ex sulphure & argento viuo, quæ quidem pro opere tuo perficiẽdo minime capiuntur, cuius rationem tibi consequenter ostendam, per compositionem saponis, quod ex aqua extracta, ex cineribus clauellatis, & oleo vel sepo efficitur. Quia si quodlibet istorum per se caperetur, & congelaretur aqua, siue lixiuia in sal, non esset possibile, postea facere saponẽ: Inde quod similiter accidit de sulphure, quod primo erat aqua, cuius natura erat frigida & humida, quæ postea circulando per calorem solis, vertitur in aerẽ, cuius natura est calida & humida: denique vertitur in ignem, cuius natura est calida & sicca, cum quo postea se temperat terra, & sic efficitur sulphur. Et eodem modo intellige de mercurio, sed non eodem ordine, eo quod alter est summe calidus, alter sum-

Mineralia generantur.

Sapo confi-cio.

Sulphur prius fuit aqua, quæ circulando vertitur in aërem.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Aqua illa si haberi posset &c.

me frigidus. Si tamen illa aqua vnde componuntur ante talem circulationem haberetur, posset inde metallum fieri, sicut dictum est de sapone: quod postea nullo modo fieri possit; quare concluditur sicut dictum est, de animalibus, & vegetabilibus, illud nõ esse capiendum, ex quibus metalla sunt, sed quod ex ipsis scilicet metallis est; si ergo me intellexisti, fili, sulphur & argentum viuum, vnde creatur lapis, non est illa, ex quibus metallis generantur, quod combustibilia sunt, sed illud quod ex ipsis est, quod est non vrens.

Accipitur ex metallis quod est non vrens.

CAPVT. VI.

Natura docet artis filium se non posse facere materiam, ex qua mercurius Philosophorum fit, & quare vocatur mercurius Philosophorum.

Filius. Profecto Domina, omne illud quod dixisti, verum arbitror, eo quod per iam dictas similitudines apparet,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

paret, quod ſic ſit in rei veritate, nihilominus ſum magis confuſus quam primo fueram: quod nullo modo intelligere poſſum, qualis debet eſſe iſta forma. Philoſophi dicunt, cape mercurium noſtrum, & ſulphur noſtrum, & tu dicis illa non intrare in magiſterio. Quid ergo accipiam ignoro, cum nulla alia ſulphura neque argenta viua cognoſco.

Natura. Fili, Philoſophi dicunt, accipe mercurium noſtrum, in hoc dãt tibi intelligere, quod non loquuntur de cõmuni, quia dicũt noſtrum; mercurius enim dicitur eorum, ſicut filius patris dicitur, qui eum genuit, quia non eſt mihi (inquit natura) datum producere, eorum mercurium de potẽtia ad actum, abſque adiutorio Philoſophi, quare merito dicitur ipſorum, quia eum vſq; ad effectum producunt.

CAPVT VII.

Ibi Natura docet rem omnem habere ſuum contrarium. vltra vbi

est attractio, ibi erit & retentio, & quod attractio ferri à magnete artem manifestat.

Filius. Enarra mihi obſecro, qualis eſt iſte mercurius, qui dicitur ſemen metallorum.

Natura. Fili per hoc quod dixi tibi ſuperius ſpero te intelligere, quæ ſit tua materia, eo quod ex fine tuæ intentionis reſultet, ſcias ergo quod omnes res aliquid habent odire & aliquid amare, quamuis in lapidibus cōuenientibus dicitur attractio: quam amor vel odium, quod in animalibus melius congruit; Vide ergo qualis res in mūdo ſit, tua materia propinquior, in attractione ſcilicet, ſciens quod leuia ſuperius non poſſunt, niſi grauium inferius conſortio detineri, vtraque ergo in opere erunt neceſſaria, graue & leui: inter quæ attractio quēadmodum inter cauſam & effectum. homo enim intuens mulierem, trahit & trahitur ab ipſa, magis quam à cæteris animalibus extra ſuum genus & ſuam

Graue & leuis neceſſaria.

ſuam ſpeciem exiſtentibus. Modo ſimili ſtomachus tuus eſuriens, viſis cibariis, magis ea appetit, quam multa quod ab oculis videntur: nam ſolum ille appetit, quod naturæ ſuæ conuenit: quare ſcias quod vbi ſit attractio, ibi erit retentio. Digeſtio ſequitur, & per conſequens Euacuatio: quod quidem oportet fieri in tuo opere, eodem modo, ac eodem ordine. Primo in ſummitate vaſis vice ſtomachi, 2. centro ipſius loco epatis, 3. inter poros & ipſius meatus: quemadmodum in venis, & 4. & vltimo in omnibus partibus corporis vt in membris. *Attractio.* *Retentio.* *Digeſtio.* *Euacuatio.*

Filius. Profecto Domina ego ſatis percipio omnia creata habere aliquid odire vel amare: Quamobrem Philoſophus dicit, in habētibus ſymbolum facilior eſt tranſitus, tamen ad iſtud propoſitum, hoc videtur, eſſe contra dicta philoſophorum, qui dicunt vnā rem fore in opere neceſſariam, cui nihil additur, niſi quod ſuperflua remo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

uentur: Si ergo fuerit attractio, necessario duas res esse ibi opportet.

Natura. Fili, nunquid definitionẽ speciei ignoras, quæ prędicatur in numero differentibus. Vir & mulier nõ differunt speciei, sed numero tantum: sic in isto magisterio, erit alia differentia, quia erunt duo in carne vna, super quod dabo tibi exemplum in ipso homine, qui quidem generatur ex spermate actiuo naturali, & spermate passiuo innaturali, cum sanguine menstruali contra naturam; quæ quidem spermata ab ipso menstruali originaliter proueniunt: Imo est matrix, in qua huiusmodi recipiuntur, quæ non differt ab ipso sanguine, neque totum corpus scilicet vtriusq; viri & mulieris: vide ergo qualiter ego operer in vna re, quæ quidem non differt, nisi in combinatione Elementorum. Imitare me ergo in opere tuo & letaberis; & tunc verificabitur illud dictum ante primitus assumptum, natura te docebit; Quod si ab isto itinere declinaueris,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ueris, nũquam ad bonum finem perueniés; eo quod in portentis non delector. Scias itaque fili, quod attractio ferri à magnete propalat atque manifestat sapientibus maiorem partem secretorum meorum: quia per hoc perpendis quod attractio non fit in animalibus duntaxat, sed est in lapidibus, dispone ergo materiam tuam sagaciter, & considera bene naturam eius per ea, quæ superius dicta sunt; per hoc enim cognosces formam sibi cõgruam atque operi tuo conuenientem; qua habita nihil tibi deerit.

Attractio ferri à Magnete propalat secretorũ natura.

CAPVT VIII.

Quid sit depuratio, & sine illa vix quicquã boni operabitur in hac arte, quia totum magisterium in materiæ præparatione consistit, & quod Aurum vulgi non esse lapidis materiam.

Filius. O Domina, ego te obsecro, vt mihi dicas, quare Philosophi dicũt solem exaltare in arietem debere, an

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ibi ſit motus Arietis obſeruandus? ipſo ſupple aſcendente vel ſole ibidem conueniente?

Natura. O fili ſcias, quod Philoſophi non dicunt hoc, vt motus cœli mouetur eo quod omni hora & momento eſt generationi atque corruptioni congruus; quia hoc dicunt quod ſol ſuperius exaltatur in arietis ſigno, quod eſt Saturni caſus & dom⁹ Martis eſt; qui eſt totus colericus, ſic oportet quod ſol infernus, vnde opus tuum fit exaltetur in domo Martis, in ariete ſcilicet, qui eſt tuus clibanus, in quo deprimitur frigiditas, quæ eſt propria Saturno, & calor exaltatur, qui eſt cauſa exaltationi tui ſolis.

Medicinam exaltare oportet. nam quod in illa eſt frigiditas mutet qualitatem.

Filius. Quomodo Domina, non intelligo, quod ſol noſter exaltetur propter clibani calorem, quia perfectum eſt, vt omnes Philoſophi teſtantur.

Natura. Intellige fili, quod virtute ignis ſol tuus depuratur, quæ quidem depuratio à Philoſophis pro exaltatione

Depuratio dicitur exaltatio.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

tione intelligitur: & quia in ariete ſol incipit aſcendere ad augem, id eſt ad ſuum faſtigium, quod vlterius aſcendere non poſſit; ſimili modo ſol tuus ſemper exaltatur, vſq; ad finem operis.

Filius. De quo ſole loqueris Domina?

Natura. Neq; de ſuperno loquor, neque de illo qui vulgariter ſol nuncupatur, eo quod ſi non ſit mixtus nō poteſt exaltari, vltra id quod eſt; ego loquor de ſole Philoſophorum qui eſt vna res vilis, & parui prætij, qui per iſtud magiſterium poteſt exaltari ſuper aurum gradibus infinitis, & efficitur impertiabile prætium, ac theſaurus incomparabilis.

Aurum vulgi nō eſt materia neq; ſubiectum Philoſophorum.

CAPVT IX.

Neceſſario in hac arte duo neceſſaria eſſe, nempe Agens & patiens: Quia vnum & ſimplex non agit in ſeipſum.

Filius. Benedictus ſit qui te creauit

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Domina, & benedicta sis in omnibus operibus tuis, iam enim sapere incipio, & intueri tuam nobilissimam operationem, per tua gloriosa dicta; postquam ergo tua doctrina mediãte formam & materiam habeo cum modo exaltationis nostri solis in ariete; Iam ostende mihi obsecro qua ratione forma agit, materia vero patitur: quia si me nõ fallet opinio, ibi latet arcanum, quia eiusmodi actio est necessaria, propter certam proportionem numerorum & mensurarum.

Forma & materia.

Natura. Fili verum dicis, quia tota vis magisterij tui ibi consistit, sed ad hoc intelligendum non habes ignorare, scientiam istam esse scientiam quatuor elementorum, quæ super omnes alias vberius ac melius de eorũ symbolizatione & discordantia tractat: & quæ ipsorum sint nobilia, quæ ignobilia; quæ actiua, quæ passiua: quamuis omnia vicissim agunt, & patiuntur, quæ concordantia & quæ discordantia, quam symbolizationem intelli-

Hæc scientia est quatuor Elementorũ

intelligimus; quibus arte præceptis ſcire qua ratione agens agit & materia patitur, quia (Ariſt. teſte,) omne agens ſuo paſſo nobilius eſt: Cuiuſcunq; ergo tuum agens complexionis extiterit, ſuum patiens contrarium neceſſario eſſe debet; Verbi gratia, ſi tua materia frigidæ & ſiccæ complexionis fuerit, operę prętium erit tuum agens calidæ & humidæ complexionis eſſe; eo quod par in parem non habet imperium; Sis ergo cautus ibi, nam Philoſophi nihil celauere niſi quæ nunc quæris.

Agens ſemper ſuo patiente nobilius.

Par in parē non habet imperium.

Filius. O bona Domina, ego te ſummè flagito, vt hæc me docere non dedigneris, quia meo iudicio paſſus iſte eſt omnium difficilimus.

Natura. Verum dicis, omnia enim per pondus, numerum & menſuram eſſe creata; nemo ſanæ mentis ambigit, ſunt tamen talia bene recteq; cognoſcere, admodum difficilia; nemo enim hoc enucleat, niſi ſit de electis ſapientibus: quia rari ſunt, qui in tali-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

bus delectantur, tu vero es fragilis & paruę capacitatis; quare per satis familiare exemplum te instruam: & hoc super hominis generatione, in qua vir dicitur. Agens & mulier patiens; Si ergo agēs sit suo passo nobilius, oportet quod magis nobiliora elementa sint in ipso, quæ sunt ignis & aer, alia vero duo terra & aqua scilicet in patiente sunt; non intelligas tamen, quin omnia quatuor sint, tam in agēte quā in patiente: sed non eodem ordine, quia (vt iam dictum est) par in parem non habet imperium. Quare sequitur, quod si fœmina esset adeo calida sicut vir, generatio ab ipsis minime sequeretur. Oportet ergo, quod mulier sit valde frigida respectu viri, cum ergo tuam materiam habueris, sua complexione optime speculata, suum agens facillime reperies, & hoc non exeundo latitudinem speciei quam quęris.

Exemplum de hominis generatione.

Ignis & aër sunt nobiliora agentia, Terra & aqua patientia.

Quādo materiam habemus, suum agens facilime reperiemus.

Filius. Omnia quæ dicis peroptime in-

me intelligo, modum tamen proportionandi non video.

Natura. Ego profectò te ſatis rudem inuenio, quare vnum exemplũ tuæ naturæ ſimile tibi dabo, ſi aliquis tibi præciperet vt lapidem proiiceres, quæ ſi nimis grauem ſiue ponderoſum inuenires, diceres eum te proiicere nõ poſſe, modo ſimili faceres de leuitate: quare tentando immediate perpendis, ſi proportio debita ſit te & ipſum. Item cum eſuris & vides cibaria, ignoras quantum ex eis tibi ſufficiat, comedendo illico ſentis virtute tui ſtomachi, quantum tibi conuenit, fac ergo ſimiliter in tuo magiſterio. *Exemplum.*

Filius. Certiſſime Domina dicta tua veriſſima ſunt, minime tamen dubiis meis ſatisfaciunt. Certus enim ſum his ſicut in ceteris pondus certũ eſſe determinatum; tu vero me hic inſtruis, non per cauſam quemadmodũ Philoſophi ſcire oportere dicunt: ſed potius ſicut ruſtici idiotæ huiuſmodi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

probare ſolent; eo quod calidus ſtomachus, & fortis plus poteſt in digerendo quam frigidus & debilis in productione alicuius ſpeciei de potentia ad actum; opinor tibi certam menſuram eſſe obſeruandam, immo pondus atque numerum determinatum, & quod hoc ſit cauſa totius effectus.

CAPVT X.

Hæc ſcientia eſt pars cabalæ, & poteſt doceri in aure, modo quis ſciat portionem ponderum.

Natura. Verum eſt quod dicis, fili, iſta tamen non ſunt palam dicenda neq; manifeſtanda, niſi Deum timentibus, & hoc per colloquia, eo quod ſcripta tam ab indignis, quam dignis videri poſſunt, quare aliqui dixerunt, iſtam ſcientiam eſſe partem cabalæ, quæ receptio interpretatur per colloquium ſcilicet. Nam Philoſophi de ea tractantes tantis ænigmatibus, tropicis ſcirpis, gryphis, atque problematibus inuoluunt, quod tantum docet

Deum timẽtibus.

Hæc ſcientia per cabala eſt.

Pytha-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Pythagoras ſuo ſilentio, quantum ipſi ſcripturis ſuis: hic ergo in iſta frutice latet lepus, eo quod iſta proportio eſt clauis omnium ſecretorum; quia metalla quæ ab vna radice originẽ ſumpſerunt, in pondere diuerſificãtur, per iſtam proportionem dumtaxat, atque lapides prætioſi ab ipſis metallis non differũt qualitate, calore vel leuitate, fuſioneve, niſi iſta menſura ſiue proportione mediante: eo quod illud, quod producit metalla in eſſe, ea gubernatione mediante: ſimiliter precioſos lapillos in eſſe producit; ſecundum tamen vniuerſa inſtrumenta, atque informationem diuerſam, quam à me accipit, vel ab ipſo artifice mihi miniſtrante.

Quomodo metalla inter lapides differant.

CAPVT XI.

Quomodo Natura regit omnia, tam inferiora quam ſuperiora, certis menſuris & rotationibus elementorum.

Filius. Quid intelligis, Domina, per

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

instrumenta diuersa atque informationem diuersam?

Locus generat & conseruat.

Natura. Intelligo quod locus generat vel conseruat locatũ; quod quidem Lullius in libro primo suæ quintæ essentię, capitulo quod incipit, Referrimus: namque tibi egregiè ventilat, dicendo, fili audi, quid super ista proportione dicit: hæc est multiplicatio & proportio tincturæ, quã Dominus noster dedit mihi naturę ad faciendum transmutationẽ. Quoniam ex vno pugillo terræ, & nouem aeris, fiunt decem pugilla aquæ; & de vno pugillo aquæ, & nouẽ ignis, fiunt decem pugilla aeris, ascendẽdo per scalam viuificationis naturæ grossæ, in simplicem & altam: similiter ex vno pugillo ignis, & nouem aquæ, fiũt decem aeris mortui, qui est aqua viua: & iterum de vno pugillo aeris mortui, qui est aqua viua, & nouem terræ, fiũt decem aquæ glorificatæ. Intellige ergo quia ista est doctrina, per quam omnis mensura, & omnis temperantia

Pondera sapientum.

Aqua viua.

indiget

indiget fieri; & eſt neceſſarium quod ſic fiat in hac arte, quia aliter fieri non poteſt. Iſta enim proportio eſt cathena deaurata, & rota circulorum totius ſeculi, per quam ego natura gubernor, per omnia mea inſtrumenta in rotando & circulando, hæc Raimondus.

His ponderibus tota natura gubernatur.

CAPVT XII.

In hac arte radices metallorum ſunt cognoſcendæ. Cognita hac ſcientia cæteræ ſcientiæ facile cognoſcentur. Iccirco Deus omnium ſcientiarum donator orandus eſt.

Filius. Obſecro Domina, doce me clariore ac faciliori modo ſi poteris, nam iſta quę nunc retuliſti, ſunt nimis obſcura.

Natura. Fili, vtere conſilio Auicēnæ, qui dicit, quod cognitio metallorum eorumq́ue radicum, facile facit hoc magiſterium; ſcrutare naturas eorum, & facillime quod tu deſideras inuenies: ſcias quod per cognitio-

Radices metallorū ſunt cognoſcēdæ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

nem ſpeciei quam quæris, qualis iſta proportio eſſe debet. Noli ergo vlterius de ipſa inquirere, eo quod magiſtro meo nõ placet, quod talia diuulgantur; ſed ſtude diligenter, & implora tui creatoris auxiliũ, vt ſua miſericordia tuum intellectum illuminare dignetur, non in iſta ſpecie duntaxat, ſed in omnibus aliis, vt vna cum iſto magiſterio omnia ſimul agnoſcas. Quia quicunque iſtam ſcientiam per cauſam & rationem intelliget, omnia mea fere ſecreta eidem propalabuntur; eo quod iſta eſt peculiaris ad omnes alias cognoſcendas. Adhuc fili, volo te ſcire, quod Arithmetici ſuam materiam in Diadi ſiue binario conſtituunt; formam vero in monadi ſiue in vnitate. Nam Auerrois commentator Ariſtotelis (inquit) Infima ſupremis proportio dupla ligauit. Quare fili, prudenter interrogaſti, pauci equidem ſunt, qui de talibus dubitant. Imo inter mille vnum non video, qui conſiderat, quid in opere erit materia, ſi-

Deus donator ſecretorũ orandus eſt.

Cognita hac ſcientia cætera cognoſcũtur.

Materia eſt in binario & forma in vnitate.

ria, siue forma, quam merito decipiũtur; nam eorum interrogatio non est nisi super mercurium, quam si semel intelligunt argentum viuum esse, non petunt vlterius. Si sit bipartiens, vel vnicus, sufficit illis; solũ inuenire modum mortificandi ipsum, quia tunc existimant se inuenisse magisterium, cum in rei veritate sunt magis remoti quam ante fuerunt, quare super dubiis tuis te summis laudo.

Alchymistæ decipiuntur nomine mercurij.

CAPVT XIIII.

In numeris omnia scita sunt. Imo elementa certis numeris ligantur.

Filius. Profecto Domina, memini me legisse in principio Boetii, de consolatione Philosophiæ, Tu qui numeris elementa ligas, quod eum temere non sic dixisse arbitror, vidi & certo experimento elementa inuicem cõbinari, aliquo numero, quod alio minime fieri potest; præterea Philosophi mira dicunt de numeris. Nam Picus Mirandulanus ita eos extollit, vt

Boetius de consolatione philosophiæ. Elementa numeris ligantur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

non vereatur dicere, per ipſos reſpõderi poſſe, ad omne ſcibile, quod profecto veriſſimum arbitror. Quare libentius de iis interrogaſſem; ſaluo q; me huiuſmodi docere recuſas.

Natura. Multa ſecreta in numeris ſita ſunt, nihilominus ſi mihi intimaueris, in quibus erudiri cupis, ego forte precibus tuis acquieſcam.

In numeris omnia ſita ſunt.

Filius. Ego enim informari cupio ſuper corpus æquatum, vel potius æquandum; nam Philoſophi affirmant, medicina noſtra mediante; Omne corpus tam humanum quam minerale, ſiue vegetabile, rectificari poſſe: ſi ergo æquatum non fuerit, quomodo dabit quod non habet?

CAPVT XV.

Hæc ſcientia eſt inueſtigatrix rerum naturalium, qua peruenitur ad cognitionem abditarum rerum.

Natura. Profecto fili, quod quæris ſatis arduum eſt, quia tamẽ primo ſuper dubiis tuis reſpondere ſpoponderam,

ram, omnia tibi manifeſtabo, ſub cõditione tamen quod nemini indigno reuelabis. Idcirco primum ſcire debes, quod iſta ſcientia ſuper cæteris profundius ſecreta mea inueſtigat, eo quod ipſa ſola imitatur me, tam in generationibus, quam in tranſmutationibus per digeſtiones ſuperius declaratas. Quæ quidem oſtendunt, qua ratione vegetabilia in animalibus & animalia in hominibus, hoc eſt dictũ carnem & ſanguinem humanum cõuertuntur; deniq; ipſa rimatur omnimodas elemẽtorum combinationes, quę in vniuerſo ſunt, & (Auicẽnę placet) cẽtum quadraginta quinque numerãtur. Quibus omnia per me propagata generantur, variantur, atq; diuerſificantur: quarum & cognitio ad illud quod quæris inueniendum erit tibi admodum neceſſaria; poſſuntq; 145. prædicti ad 24. modos reduci, quos prout conſequenter explicabo, quibus auditis percipies aliquas qualitates agere & pati; & hoc ſecundum

Natura ſe-nius in naturam alterius.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

magis & minus, per quas quidem finaliter inuenies modum æquandi elementa in vno corpore, quod est illud quod quæris. Non opineris tamen quod talis æquatio fieri possit secundum quantitatem leuis & grauis, quia corpus sic mixtum neque moueretur neque quiesceret; oportet ergo quod fiat secundum substantias & qualitates elemẽtorum. Quantum ad æqualitatem virtutis potentiæ in operando, quia possibile est ad multum de terra ponere, minus de igne, vt illud quod terræ est, habeat tantam potentiam, ad agendum sicut illud de igne; Et sic de cæteris. Quæ cum sic fuerint congregatæ in mixto, Philosophi mixtam habere æqualitatem, in quo quidem maxime delector: eo quod in tali corpore neque est actio, neq; passio, sicut videre potes in auro, quod minime corrumpi potest, ratione prędictę æqualitatis: ad istas ergo combinationes accedamus. Quare prima talis est, quia aut erunt duo elementa, scili-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ſcilicet maiora, & duo minora, aut tria maiora & vnum minus, aut tria minora & vnum maius; Aut omnia æqualiter. Et hæc combinatio non poteſt eſſe ſecundum pondus, neque ſecundũ quantitates qualitatum: oportet ergo vt ſit ſecundum virtutes & potentias actiuas ipſarum qualitatum, eo quod complexiones attenduntur penes potentias & virtutes qualitatum, & non penes pondus & quantitatem. Intellige ergo quod ego hic loquor, de cõplexionibus, provt dixi tibi ſuperius, ſi vero duo ſunt maiora, aut erunt ignis, aër, aqua & terra erunt minora: his eſt primus modus: Aut erunt ignis & aër minora, & aqua & terra maiora; & hic eſt ſecundus modus: Aut erunt ignis & aqua maiora, & aër & terra minora; Et hic eſt tertius modus: Aut ignis & aqua minora, & aër & terra maiora; Et hic eſt quartus modus; Aut quod ignis & terra ſunt maiora & aër & aqua ſunt minora: Et hic eſt quintus. Aut ignis & terra ſunt minora, &

aër & aqua maiora; & sic est sextus: si vero aër combinetur cum aqua & terra (vt prius dictum est de igne) aut cũ terra fiunt combinationes sex: Licet non erunt modi diuersi secundum rẽ sed solum secundum rationem combinandi, vt patet: Quia si dicitur quod aër & aqua sint maiora, terra & ignis sunt minora, iam fit sextus modus; si vero dicatur quod aër & aqua sint minora & ignis & terra sunt maiora, sic fiet modus quintus; si vero dicatur quod aër & aqua sunt maiora, & terra & ignis minora, tunc est quartus modus; sic è conuerso tũc est tertius modus; si vero dicatur quod aqua & terra sunt maiora, ignis & aër minora, tunc est secundus modus; si vero e conuerso tunc est primus modus. Quare intelligere debes, quod Auicenna ob nubilando, has diuisiones ponit duodecim modos, qui sunt nisi sex secundũ rei veritatem. Qui si diuidantur in viginti quatuor, quilibet 4. modos habebit. Nam cum dicitur, quod aër & ignis

ignis ſunt maiora, poteſt eſſe quod ignis ſit maximus, & aër minor, & aqua minor, & terra minima. Et ſic poſſunt modi omnes alij variari, per quatuor ſecundum formam nūc dictam. Nam in ſecundo modo cum dicitur, quod ignis & aër ſunt minores, & aqua & terra maiores, poteſt eſſe ꝙ ignis ſit minimꝰ, aër maior, aqua maior, terra maxima; & ſic primꝰ modꝰ: vel ignis minimꝰ aër maior, terra maior, aqua maxima; & ſic ſecūdus: vel aër ſit minimꝰ, ignis maior, aqua maior & terra maxima; & ſic eſt modus quartus. Et ſic intellige per alios modos per exēplum iſtorum. Quare fili ſi iſta omnia cognoſcere volueris, lege ipſum Auicennam in ſua maiori Alkimia.

CAPVT XVI.

Quatuor ſunt gradus in rerum natura & non plures, & quod aurum eſt vltimus appetitus materiæ & formæ.

Filius. O Domina, non eſt mihi poſ-

ſibile tuæ doctrinæ dulcedinem explicare: quare te ſumme flagito, vt me iam inſtruas ſuper illo corpore æquato, in quo neque eſt actio, neque paſſio, vbi dixiſti te quieſcere: eo quod in illo eſt vltimus appetitus formę & materiæ.

Vltimus appetitus materiæ & formæ.

Natura. Fili ſcias, quod complexio æqualis & temperata eſt ex qualitate quantitatum, quantum ad potẽtias actiuas, quę quidem dicitur habere ſuos gradus; ſaltem reſpectu complexionis humanæ, & hoc vſque ad 4. ſecundum gradum dominij, vel ſecũdum aliquos vſque ad decem gradus, quamuis Latini non doceant plures gradus quam quatuor, reſpectu ſenſus & humanę complexionis, tum naturaliter & ſecundum ſe infiniti poſſunt eſſe gradus temperati, & æqualitatis. Tu vero in æqualitate tua habebis reſpectu ad aurum, ad inſtar eius adæquabis opus quod quæris, & hoc fiet cum radices eius cognoſces, alias decipieris.

Quatuor gradus.

Lapis non fit ex auro, ſed æquandus eſt inſtar auri.

Filius.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Filius. Deo adiuuante tuã doctrinam imitando ſpero peruenire ad optatum; deprecor te tamen, vt exponas mihi iſtos quatuor gradus, ſecundum ſenſum humanæ complexionis.

CAPVT XVII.

Adhuc ſcientiam graduum proſequitur, & quod gradus vnus aliũ ſuperat.

Natura. Fili ſcias, quod primus gradus reſpectu humanæ complexionis eſt ille, in quo eſt æqualitas, ſecundus vero æqualiter excedit, tertius quodammodo ad læſionem declinat; ſed quartus propter ſuum exceſſum lędit ſenſum. Exempli gratia. Aqua multum tepida ſenſum ſuccumbit, nec delectatur ſenſus in ea: & ſic eſt primus gradus. Quando vero eſt bene temperata, calido cum frigido, vt ſenſus in eo delectetur, tunc eſt ſecundus gradus. Quando vero eſt calida, & lędit ſenſum, tunc eſt gradus tertius; ſed ſi eſt buliens, tunc eſt quartus gradus.

Gradus vnus alterum ſuperat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Et ſic iſti gradus poſſunt ire in infinitum. Quantum ad nos ſecundum augmentum iſtarum qualitatum, tamen in quarto ſtatu, reſpectu humanæ cõplexionis. Maxime cum complexio, de qua ſuperius tactum eſt, dicitur æqualis, & temperata humanæ complexionis, eo quod eſt humanæ naturæ maximè conueniens: non tamen ſentiendum, & ſciendo quod gradus deſideratur, hic in rebus quantum ad tactum & ſenſum; & ſecundum virtutem & poteſtatem vidi. Nam, Zingiber ſecũdum tactum, naturam, ſenſum & ſubſtantiam eſt frigidus & ſiccus; ſed ſecundum virtutem complexionis, eſt calidus & humidus. Et vinum eſt frigidum & humidum ſecundum tactum exteriorem, & ſecundum ſubſtantiam & ſenſum; & ſecundum virtutem complexionis eſt calidum & ſiccum. Et ſic intelligere potes, quod vnum magiſteriũ eſt ſuo occulto contrarium.

Omne manifeſtum eſt ſuo occulto contrarium.

Filius. O Domina, quã dulcia ſunt

eloquia

eloquia tua! declara mihi adhuc modicum ſuper illa æquatione quam tãtum deſidero, quia in iſtis combinationibus, me in tantis inuoluiſti, quod cui parti adhæream ignoro.

Natura. Si magis de illo corpore æquato vel æquando ſcire deſideras, audi quid ſuper hoc ſentiunt Philoſophi.

CAPVT. XVIII.

Hic docet quid ſit quadratura circuli, quam multi periti fruſtra quærunt, vt Ariſtotelem non intelligunt, varia tractantur in hoc capite.

Natura. Euclides in Roſario ſic ait: huius aquæ proportionale ſcire poteris, ſi multiplices pondus corporum in duodecim. Item quidem alius: ſi continens habuerit duas libras, appone duodecim grana mercurij præparati: Item lapis aquilę ſit 9. fermentum, id eſt pars terræ, quia modicum de fermento totam maſſam

Notæ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

corrumpit. Socrates in turba ſi parum de auro poſueris, exiet tinctura potens & candida. Parmenides vnum ſuperat decem. Hali, quantitatem ipſam, & ſcias eius pondus, & adde ei de humiditate quantum poteſt eſſe: eius quantitas non habet pondus determinatum. Item & alius metricè dicit: cuius pars dena rerum ſit germina plena. In tractatu qui incipit terra ſtat. Terra debet bibere tantum, quãtum de vino ipſum eſt. Item in eodẽ tractatu pone tantum de vino vno, quantum de altero alio. Item Bacon de complexionibus corporum; Spiritus debet eſſe proportio, vel decima pars corporis. Item in alio tractatu: Proportio corporis fit ſecundum rationem tuam; proportio vero metalli eſt quinta & ſexta pars medicinæ. Itẽ in tractatu qui incipit, Venerande pater, per quadrangulum intellige quatuor elementa, & per duodecim: tertiarias imbibitiones: accipe pondera, verte ergo quadrangulum in rotundum

dum, & totum habebis. Item in eodẽ aduertendo eſt oppido, quod pondera in hoc loco ſumuntur æqualia ſine angulo, & illud ideo quia ſic vtimur æquali linea; ſume ergo de vnoquoq; æquale, eorum pondus. Iterum & alius metrice: Sulphuris & tantum capiatur de flumine quantum. Item tractatus quia nimis ſermo: vide quod quantitas matris ſit penes filium, vt habeat ſe numerus ternarius, 4. vicibus in ſe deduct⁹. Audi ſimiliter quid Hermes ſuper hoc definit. O fili ſapientiæ (inquit) ſcitote aquam ſapiẽter ponderatam eſſe, cuius proportionem docebo conſequenter. Accipe ergo de humore 2 tertias, & de rubore meridionali, 4. partem, de ſchir, id eſt, terra citrina, ſimiliter, & de auri pigmento ſimiliter dimidium, quæ ſunt octo. Quæ quidem verba myſtica ſunt myſteriis plena, & ſenſu obſcuro relata. Item Ioannes Dauſtin, qui fuit excellens Philoſophus, ad quendam Cardinalem ſcribens. Ex

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

denario diuino ſtatues vnitatem. Itē Raym. Lulius cap. 91. Et ideo demōſtratum eſt, quod vapor menſtrualis terreſtris & argenti viui, non debent excedere, neque pondus metalli puri, niſi æqualiter illi. Et idem cap. 82. Adiungi ſibi capite rubeo nouenam partem; cuius complexio eſt calidiſſima, cum duabus partibus pedis albi. Item Comes Bernhardus: Deus fecit vnū & decem, & decies ipſum multiplicauit, & iterum idem, pone decimam partem cum decima parte. Item Arnoldus de vila noua. Non ſis prodigus neque auarus, ſed tene medium. Item alius: Vt ſit opus ſummum minus exigit vncia nummum. Item & quidem alius; Pondera propono, quibus hic ſecreta repono, Pondera quinque Iouis viui, ſint vincta duobus, Pondera quinque meri vigies, dant vulnera Marti. Item & alius, ſunt 24. horæ diei, adde vnum, & erunt 25. Fili, ego poſſem adducere adhuc plura eorum dicta ad iſtud propoſitum, ſed meo iudicio

dicio iſta videntur dubiis tuis ſatisfacere poſſe: ſi illa intelligis, quia quamuis diuerſificari inuicem, in ſententiis concordant tamen omnes, in ſenſu & intentione.

Filius. Ego gratias tibi ago immẽſas ô bona Domina, ſuper omnibus beneficiis tuis, non modo duntaxat, ſed multo tempore ante hac exibitis, tu enim me hic pulchre & ſagaciter inſtruxiſti, quamuis illa quæ nunc retuliſti, ſunt ſatis obſcura atque admodum difficilia; ſpero tamen (gratia Dei interueniente) mediantibus illis ad optatum peruenire: memini enim me legiſſe in libro Marię ſororis Moyſi, Matrimonifica gummi cum gummi: Et Morienus inquit, fac vt fumus rubeus album capiat: modum agendi tamen non declarat, ſicut multis modis tam (licet obſcure) feciſti.

Natura. Non eſt de iſta ſcientia quemadmodum de cæteris, nam iſta omnibus dare non debet: pauci enim ſunt tãta gratia digni. Quare eam per

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ænigmata, parabolas, ſcirpos, griphos tropicos, & huiuſmodi, de more antiquorum tradere oportet. Sapientes enim & Deo dilecti ſciunt eligere granum ex paleis, & teriacam conficere de ſerpente. Nam Bacone citato, vbicunque Deus magnam virtutem poſuit, ibi eſt magnam difficultatem pro cuſtodia reliquit, vt eſt videre in viperis, in quibus maximum ſecretum latet, cum magno periculo, atque difficultate. Taceo iſtam ſcientiam quæ ducit maiorem partem hominum in eo laborantium ad confuſionem: eo quod rari admodum ſunt qui eam inueniant; infiniti vero qui per eam deperdantur tamen nihil in mundo ea verius inuenitur. Tu vero ſi prima lectione quę tibi retuli intelligere nequiueris, reitera lectionem: & roga Creatorem vt tuum intellectum illuminare dignetur. Et ſic finaliter quod quæris inuenire.

Granum ex paleis ſeligere.

Vbi Deus magnam virtutem poſuit: pro cuſtodia difficultatem relinquit.

Precibus erga ſummũ bonum aſſiduum eſſe.

CAPVT

CAPVT XIX.

Hæc ſcientia non acquiritur recep-tis aut vanis ſtudiis, ſed laborando, meditando, & re ipſa præſtando.

Filius. Ego te imploro Domina, vt vnum ſaltem ex dictis tuis enucleare mihi non dedigneris, dixiſti enim ſuperius, viginti quatuor horę ſunt diei, adde vnū fient viginti quinq;. Quod vtique veriſſimum eſſe arbitror, quid tamen per hoc velis ignoro.

Natura. Non te præteriit, quod ſole lucente dies eſt in die tuo: quod eſt ſol tuus ad iſtud opus peragendum: adde vnum lunæ, qui eſt mercurius, & erunt 25. habes ne iam quid ſit? *Mercurius Philoſophorum.*

Filius. Immo Domina, quare iterum atq; iterum de omnibus viribus meis regratior. Profecto multum obligamur Philoſophis, qui hanc ſcientiam nobis taliter tradiderunt, vt eam acquirendi cautos atque ſubtiles, imo & Deo magis deuotos redderent. Be-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ne inquit Cato, dicens: Dulcia non meruit qui non gustauit amara, Dignus non est imperio qui negligit certare pro illo. Quis etiam victoriam potest sperare sine pugna?

CAPVT XX.

Docet quid sit primum mouens in rebus naturalibus. Quomodo ex vno grano seminato natura multiplicat in infinitum. Sic & Ars facit imitatione naturæ; Et absoluto lapide poteris ad talem formam ducere qualem volueris.

Natura. Iam fili video quod sapere incipis, quare libentius à modo te instruam. Scias ergo quod primum mouens in me natura, est spiritus vegetatiuus, qui in vegetabilibus humor aëre⁹, in animalibus vero humor radicalis: vel calor innatus dicitur: Et est propriæ ignis naturæ: Non intelligas tamen, quod sit calidus ignis & siccus. Immo vt prius dixi, est naturalis: qui proprie dicitur calidus & humidus:

Primum innatus est Spiritus Vegetabilis. Ignis natura neque calidus & siccus, sed calidus & humidus.

dus: & propter hoc Philoſophi dicunt ſuum lapidem eſſe vegetabilem, eo quod abſque tali ſpiritu neq; creſceret neq; pullularet.

Filius. Quomodo eum creſcere ac pullulare ais, ô Domina? ego enim non intelligo quod creſcat neq; multiplicetur, niſi prout panis creſcit apponendo magis de farina, & rebus cæteris quo ad ipſum faciendum requiſitis.

Natura. Fili tu male intelligis: eo quod lapis id eſt medicina quam quęris pullulat, & multiplicatur, quemadmodum granum frumenti cadens in terram bonam, cum mortuum fuerit, multum fructum affert. Quia (Diuo Paulo teſtante) quod ſeminatur non fructificatur niſi prius corrumpatur, & moriatur. Cum corrumpitur, ergo multa alia grana inde producere poteris. Modo ſimili hic intelligere debes, quia de vno calco quod eſt pondus minimum, grano excepto, centũ mille talenta quod eſt pondus maxi- Nota.

mum; Imo millesies mille millia talẽta & vsque in infinitum, sine fine, aut aliquo numero determinato, quantum ipse volueris de potentia ad actũ producere poteris. Quare satis debile exemplum de pane assumpsisti, eo quod panis nullam cum eo similitudinem habet (fermentatione duntaxat excepta) quæ quidem in isto opere est admodum necessatia, & hoc pluribus rationibus. Exemplum in hominis creatione vel potius generatione, si matrix mulieris non habuerit aliquid de menstruis post ipsorum generationem, (quæ ibi pro fermentis capiuntur) generatio hominis esset impossibilis. Similiter panis quem pro exemplo adduxisti, si non fermẽtaretur, esset satis difficile eum ducere in saporem panis: Quare fili multa secreta latent in fermentatione: quæ longum essent enarrare. Quia in rei veritate, ibi latet fors totum secretum. Quia postquam lapis est completus & perfectus, tu poteris eum ducere ad quam-

Exemplum de hominis generatione.

Nota. Postquam lapis est perfectus, potest eum ducere ad talẽ formam, quã volueris.

quamcunq; formam quam volueris, ista frementatione mediante. Vide ad hoc propositum quid dicunt Philosophi. Omne fixum in fixo, vertitur in naturam fixi. Nonne vides sperma in omnibus animalibus vnum? eo quod generatur ex sanguine bis cocto, & tamen in diuersitatem loci in quo proiicitur producit diuersas formas? Aduerte ergo quid dixi superius, quod locus generat locatum. Sperma enim in omnibus animalibus est, quemadmodum mercurius in mineralibus; dicitur enim mercurius propter suam mirabilem conuertibilitatem adhærentiam: na adeo versipellis est, quod semper illi assimilatur cui iungitur. Vt in superiori astronomia, cum bonis bonus est, & fortunatus, cum malis malus & infortunatus, scias ergo ipsum in astronomia inferiori temere non posse modo simili assimilatum, nam in inferioribus omnino se habet, sicut in superioribus, quæ omnia profecto te intellexisse arbitrabatur, nisi

Sperma est sanguis bis coctus. *Hic* ☿

Mercurius versipellis.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

paulo ante ſatis ſtolide locutus es.

Qui non incepit, nondũ errauit.

Filius. Ædepol, Domina, memini me audiuiſſe quendam Philoſophum dicere: qui nondum errauit, nondum incepit; ſine me ergo paulatim errare antequam incipiam; quia in multis aliis etiam ambigo, quamquam gratioſe in omnibus quæſtionibus meis reſpondiſti: ego adhuc incertus ſum, ſuper hoc quod ſuperiꝰ dixiſti, ipſum oportere habere ſpiritum vegetatiuũ: non enim in mineralibus talem ſpiritum videre poſſum. In animalibus ſiue in vegetabilibus ipſum clare video.

Spiritus vegetabilis necessarius.

CAPVT XXI.

Medicinæ pharmacopeorum ſunt corruptibiles, Medicina phyſicorum incorruptibilis; Lapis multiplicatur multitudine ſpirituum.

Raimundus & Rupeciſſa de quintis eſſentiis.

Natura. Audi Fili, quid Raimundus Lulius & Ioannes de Rupeciſſa eius collega, in ſuis quintis eſſentiis ſuper hoc ſentiunt; Velle preſeruare per rem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

rem putridam & cito corruptibilem, & reformari per rem deformitati subiectam, & facere corruptibilem per rem deficientem, & infirmum curare per rem infirmam, & pulchre facere per rem fœdam est fantasticum & inane. Cùm ista enim medicina poteris omnem infirmitatem etiam desperatam sanare: Aurum & argentum lapidesque producere preciosos; si ergo ipsa de re corruptibili facta esset, quemadmodum medicinæ de præparatione apothecari, quorum virtus momentanea recedit prima actione proiecta; quoniam non mutant, sed mutantur: quamuis actionem fecerunt ad diuersa (digestione tamen superante) vertitur substantia earum in idem medicatum: eo quod sunt ex rebus cito corruptibilibus compositæ (vt superius dixi.) Audi etiam quid Rogerius Bacon super hoc sentit; Ait enim in epistola de retardatione senectutis: Res quamplurimas quæ suas vires & fortitudines ostendunt, sua

Pharmacopolarum medicinæ mutantur sed non mutāt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

forma, ſua materia, eſſentia, colore, durabilitate, conſeruatione, & corruptione. Nam vt ipſe ait: illud conſeruat quamdiu cõſeruatur; & illud corrumpit, quam cito corrumpitur. Vide ergo qualis complexionis & poteſtatis eſſe debet; Quia ſi ſit corruptioni ſubiecta, in vanum ſuper eam laborabis; Quia vt Iob placuit: quis poteſt facere mundum de immundo conceptum ſemine? per iſtas rationes clare videre potes, rem iſtam, quam quęris, minime ſubiici corruptioni: Quãtum ergo ad hoc, quod de ſpiritu vegetabili dubitaſti? Nonne vides, quod ſi granum frumenti vel alterius ſeminis perforatum fuerit antequam ſeminatur, perdet ſuum ſpiritum vegetabilem; quia non poteſt creſcere niſi illo ſpiritu mediante. Deficiente enim cauſa, ergo deficiet & effectus. Modo ſimili, quomodo ſperabis ex parua quantitate tui lapidis medicinam multiplicare in infinitum, niſi virtute illius ſpiritus. Nullam enim rem

Materia lapidis debet eſſe incorruptibilis.

Exemplum.

Lapis multiplicatur multitudine ſpirituum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

rem vegetare possum absque illo. Illa enim est prima potentia in homine dicta vegetabilis (potentia elementari excepta) & habet sub se potentiam generatiuam sub aliis quatuor potentiis, quas ego explanaui tibi superius, & dicuntur appetitiua, retentiua, digestiua, & expulsiua; quæ cum bene proportionatæ sunt sine aliqua alteratione, vt ego ipsas ordinaui, totum hominis corpus erit sanum; & alia potentia, quæ dicitur sensibilis completa. Perfecte diiudicas, per suos quinque sensus exteriores, omnia eorum obiecta; & sic deinceps tertia, quæ dicitur imaginatiua: denique & quarta, quæ rationalis dicitur. Vide enim aliquid in potentia vegetabili debilitatus, sensualis potentia infatuatur; quia putat videre quæ non videt, & audire quæ non audit: gustus non est ei bonus, nec recte discernit per olfactum. Quare ipsa vegetabili potentia alterata; alterantur & destruuntur cæteræ potentiæ. Peroptimè ergo sequi-

Quum potētia vegetabilis debilitatur cætera potentia pariter.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

tur illam potentiam vegetabilem, ſiue ſpiritum eius peculiarem, ad tuam medicinam generandam ſiue producendam. Quod ſi tu (vt prius dixiſti) ignoras talem ſpiritum fore in mineralibus. Inquire diligenter de eo, tam in corporibus quam in ſpiritibus, ſiue mediis, quia ſine ipſo nunquam perficies.

Nota. Iſte ſpiritus quærendus eſt tam in corporibus quam mediis.

Filius. Profectò Domina, omnia quæ dixiſti veriſimilia ſunt prima frõte, tamẽ ſunt intellectu difficilia. Memor ſum te dixiſſe ſuperius, ad medicinam inſtar auri eſſe æquandam, ſequitur ergo quod non ſit aurum.

Natura. Dedi tibi ſuperius diſtinctionem auri, vbi de Angelis ſolis locuta ſum; & qualis ille ſol eſt, qui exaltari debet, cum nonnullis rationibus: Quare ſol vulgi non exaltatur; quem Plinius in ſua naturali hiſtoria definit, dicens: Sol omnium corporum nobiliſſimus, nihil igne deperit, tantiſque incendiis rogiſque durante materia. Perpẽdis iam, quod ſi æquatus in ſuis quali-

Materiam lapidis aurum eſſe minime, ſed inſtar ☉ equãda eſt.

Opus

qualitatibus non esset, ignem tollerare minime posset, & hoc durante materia. Quare dixi tibi, quod ad instar suæ qualitatis, medicinam tuam adæquare necesse est. Non erit ergo ille medicina, sed coadiuuans; quia non habet illum spiritum vegetabilẽ in se, de quo locuta sum; quamuis Rasis dicit tincturã esse in lapidibus, quemadmodum cor in animalibus. Et sic clare vides quod ipse non est, sed Philosophorum qui exaltandus est; ego enim ipsum exaltaui quãtum possibile est. Quare dicitur carus, alter vero vilis, & parui pretij. Exalta ergo ipsum sublimando vsque ad suum fastigium: Tu enim reperies eum per attractionem, quam superius declaraui: & cum videris eum sic exaltatum, tunc esto certus, te operare in vna re; quia puritas est vnius essentiæ, impuritas vero diuersarum. Vide ergo diligenter, vt vnam rem & non plures habeas, & in summa, vt tibi satisfaciam, totius artis istud secretum

Sol, non erit medicina sed coadiuuans.

Sol philosophorum vilis & parui precij.

Puritas est vnius essentia.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

per anacephaliosim reseruabo. Intellige fili, istam sciẽtiam se omnino habere, quemadmodum alimenti in alitum. Ego vero superius locuta sum de appetitiua, retentiua, & digestiua, hic iterum conabor, non solum modo digestionis tibi ostendere, verum etiam qua ratione ipsum in alitum vertitur.

CAPVT XXII.

Digestio fit beneficio caloris humidi, & non sufficit in opere calorem externum habere, sed illum qui in materia delitescit.

Natura. Intellige fili, quod vbicunque vegetatiuum est pro instrumento, sensitiuum vero pro motore: quare apparet digestio fieri virtute motoris, & non instrumenti: Quia, dato quod animal sumat sibi aliquod vegetabile pro cibo, non tamen conueniunt ille cibus in vegetale, sed in sensitiuum; opportet ergo quod ipsa conuersio fiat virtute caloris naturalis i-

Digestio fit beneficio motoris.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

lis ipſum cibum digerentis: Eo quod nullam aliam cauſam quare hoc fit perpendimus. Non eſt tamen veriſimile hoc fieri (calore duntaxat mediã te) quia ſi ſic, digeſtio fieret citius per focum, quam per calorem naturalẽ. Quæ ſic facta, non tamen conuerteretur in ſanguinem & carnem & oſſa, (vt experientia docet) neceſſe eſt ergo, aliquam aliam cauſam occultam ibi eſſe, quæ minime apparet, & dato quod locus conſeruat & generat locatum, (vt ſuperius dictum eſt) tamen illa cauſa non per hoc propalatur: Eſt tamen aliquo modo ſatisfaciens dubiis hominũ. Intellige ergo fili quod calor extrinſecus ignis, non erit tibi ſufficiens in tuo opere, habitis etiam omnibus rebus operi neceſſariis cum illo calore naturali materiam digerente, niſi illam cauſam occultam etiam habueris, quam ego clare hic aperui, ſi me bene intellexiſti. Ipſa enim latet in motore, & non in inſtrumento, vt ſuperius dictum eſt.

Calor externus non ſufficit.

In motore latet & non in inſtrumẽto.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

CAPVT XXIII.

Natura docet rem omnem esse cũ anima, id est, spiritu vegetabili, qui quidem Spiritus mouet res ad esse. Item hanc artem, arbitrij nostri non esse sed Dei omnipotentis: Ideo inuocandus & orandus est.

Filius. Domina, tu hic profunde loqueris id videre videor, illa quæ nũc adduxisti tangunt, rem cum acu; non tamen bene video, quomodo ad instar illius causæ occultæ possum opus meum dirigere, nisi quod dicis motorem illius effectus esse causam. Erit ergo illa causa in anima, quæ nullum effectum faciet, nisi existens in corpore proprio, eo quod natura, nõ nisi in sua lætatur natura, vt dicitur de spiritibus in corporibus mortuis existẽtibus, quia quamuis faciunt mouere ipsa corpora, loqui & comedere; non tamen digerunt per calorem naturalem, quem minime habent, non per con-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

consequẽs per illam aliam causam occultam, de qua sic locuta est.

Natura. Fili, optime respondisti, quia sic est in rei veritate. Iunge ergo animam cum suo corpore (suo spiritu mediante) quia anima nullo alio modo coassumet suum corpus, nisi per proprium spiritum, eo quod ipsa est in natura, à suo corpore nimis remota; verum si interponatur spiritus cum vtroque symbolizans, tametsi corpus per se efficax & ineptum, longeque à natura animæ remotum, tamen existẽs conformis vtrique facile vtrumque, & ad vtramque fiet attractus. Intellige ergo quę tibi dixi, quia per hoc attinges magisteriũ. Quod si omnia capere primo impetu nequiueris, roga Creatorem tuum, vt gratiam suam concedere tibi dignetur, mediante qua intelliges & complebis. Noli tamen hanc medicinam ab ipso quærere, vt alios excedas & superbiaris, quẽadmodum faciunt arrogantes & ambitiosi, se ipsos de possessionibus suis

Iũge animã cum suo corpore.

Nota.

Creator rerum exorãdus est.

Oportet philosophum operatorem humanum esse, superbũ iactabundũ, esse minime.

iactantes, quoniam omnes tales, non ſolum à Deo, ſed ab iſta ſcientia, & omne Dei donum reprobati, & indigni inuenti ſunt. Scrutare ergo illam, vt omnibus viribus Deo ſeruias, & videas quãtum ipſe fecit pro hominibus bonæ voluntatis, & ſic finaliter, qui miſericordia infinitus eſt, gratiis infinitis dignum inuenies, cuius ſanctiſſimum nomen ſit benedictum.

AMEN.

PHILO-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Philosophi artem potius occultare conati sunt quam patefacere : Etenim in Metallis scientia tota consistit & eorum radicibus: propterea caracteribus, diuersisque Nominibus ad artem occultandam vsi sunt : Ego vero Studiosis scientiæ planè, vt nactus sum in meis peregrinationibus offero : boniq; consulite :

B. à Portu Aquitanus.

Pigmei.	*Siluanes.*	*Vulcani.*	*Penotes. Superi.*	*Heroes.*	*Nymphæ.*	*Manes Lemures.*
♄ *Plumbum.*	♃ *Stannum.*	♂ *Ferrum.*	☉ *Aurum.*	♀ *Cuprum.*	☿ *Mercurius.*	☾ *Argentum*
Mysteriũ extremæ vnction.	*Mysterium Ordinis.*	*Mysterium Contritionis.*	*Mysterium Altaris.*	*Mysterium Coniugij.*	*Mysterũ Confirmationis.*	*Mysterium Baptismatis.*
Sal marinum.	*Sal armoniacum.*	*Sal petræ.*	*Sal commune.*	*Vitriolum.*	*Alumen plumosum.*	*Alumen.*
Splen.	*Epar.*	*Fel.*	*Cor.*	*Renes.*	*Pulmo.*	*Cerebrum.*
Antimonium.	*Vismat.*	*Chobolt.*	*Sulphur.*	*Thucia.*	*Cinabrium.*	*Talc.*
Capricornus.	*Libra.*	*Aries.*	*Leo.*	*Taurus.*	*Virgo.*	*Cancer.*
Noctua.	*Columba.*	*Strutio.*	*Aquila.*	*Pauo.*	*Ciconia.*	*Cinnus.*
Linum.	*Hordeum.*	*Auena.*	*Triticum.*	*Pisa.*	*Milium.*	*Siligo.*
Vrsus.	*Ouis.*	*Equus.*	*Vnicornu.*	*Alpis.*	*Panthera.*	*Tigris.*
Bufo.	*Aranea.*	*Scorpio.*	*Draco.*	*Lacerta virid.*	*Basiliscus.*	*Serpens.*
Decrepitas.	*Senectus.*	*Virilitas plena*	*virilitas prima*	*Iuuenilitas.*	*Pueritia.*	*Infantia.*
Calx metallorum.	*Oleum vel resina metallorũ*	*Sal metallorum.*	*Tinctura metallorum.*	*Crocus metallorum.*	*Mercurius metallorum.*	*Liquor metallorum.*
Putrefactio.	*Distillatio.*	*Calcinatio.*	*Transmutatio*	*Coagulatio.*	*Sublimatio.*	*Solutio.*
Dij terrestres.	*Dij aërei.*	*Dij ignei.*	*Dij cœlestes.*	*Dij mortui.*	*Dij aquei.*	*Dij infernales*

Hæc Tabula ponenda est post paginam 64: Ante pag. 65. littera F signatam.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

GEORGII RIPLEI ANGLI XII. PORTARVM

AXIOMATA PHILOSOPHICA.

PHYSICA CHYMICA TRITHEMII.

B. à PORTV S. MARIÆ Aquitani Doctrina De ortu & Metallorum materia,

ITEM

Quæstiones & Responsiones.

ISAACI HOLLANDI DE LAPIDE PHILOSOPHORUM.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

B. à PORTV SANCTÆ MARIÆ AQVITANVS Lectori salutem.

HAE regulæ ex variorum authorum Libris per me excerptæ, quibus artis ſtudioſus quilibet, integram artem breuiter depictã intelliget: Modo aptus idoneusque ſit: Qui vero, ſe ad hæc accitum non ſenſerit, quieſcat: Ne ſutor vltra crepidam: Igitur in vocatione qua quiſq; vocatus eſt ambulet. Alioqui vltricem Dei manum experietur. Etenim ſciẽtia hæc, cælitus eſt; haud hominum arbitrio. Quæ tandem ad duræ ceruicis artificem ſiue militum, aut hominum ſceleratorum manus, nuſquam peruenit: ſanctum potius hominem hæc ars inuenit, aut illum ipſum facit ſanctũ: diſcite ergo ô moniti iuſtitiam, voſq; peruerſi bene agite: quia ſacra ſacris, haud ſanctum dare canibus licet.

GEOR-

GEORGII RIPLEI ANGLI IN LIB. SVVM XII. PORTA-rum prologus.

O Lumen incomprehensibile, Gloriosum in maiestate.
Cuius radiorum claritas offuscat nostra lumina.
O vnitas in substantia, & triplex in Deitate.
Hyerarchij iubilei gratulans glorificatio.
O misericors, animorum purificatio, & pura perpetuatio.
Ex occurrentibus periculis qui nos eripis benigne
Ex hac turbulēta valle vanitatis cœlo infers.
O potentia & sapientia, ô benignitas inexplicabilis
Sustine me quotidie, sisque meus gubernator,
Vt numquam tibi vita mea displiceat, sed potius
Tibi obediam tanquam fidelis professor.
In meo principio (Bone Deus) audi preces meas
Virtute tuæ gratiæ adauge voluntatem meam.
Da simul vt possim voluntatē tuam absoluere.
O scrinium excellens & abundans omni thesauro,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Tu es à quo omnis bonitas largissime manat,
Ad homines atque ad quamlibet Creaturam
Digneris igitur tueri opus tuæ potentis dextræ.
Ne tempus nostrum in vita teramus inutiliter.

Concede sine fraude, vt victum nobis comparemus ne in periculum grande peccatorum incurremus : Et quandoquidem nos tua de causa renuntiauimus nostræ voluntati, mundo & concupiscentiis eius. Tãquam proprium & spontaneum professorem me recipe, cum ex te solo dependeat nostra fiducia tota, vlterius non possumus: nos tibi submittamus oportet occultos tuos thesauros dignare nobis detegere. Ostende nobis tua abscondita, nobisq; sis benignus. Inter alios qui te professi sunt, me ipsum offero cum humili submissione orantem, vt tuus seruus possim esse, vita integra, nõ aliena à mea professione: deprecor Domine vt mihi velis ignoscere, famulis tuis fidelibus si tua secreta aperuero. Amen.

GEOR-

GEORGII RIPLEI DVODECIM PORTARVM AXIOMATA *Philosophica.*

DEvs æternus in principio omnia ex nihilo, Sphæricum opus & obſcurum ex confuſo chao creauit.

Ex vna Maſſa confuſa creata ſunt omnia quæ nunc ſunt.

Hoc principium vnum eſſe poteſt ad declarandum noſtri benedicti lapidis materiam.

Noſter lapis appellatur Microcoſmus, vnus & trinus, Magneſia atque Sulphur, & Mercurius à Natura proportionatus.

Philoſophi vocant argentum viuũ, & non vulgare, ſine quo nullum exiſtens eſſe poreſt.

Propinquius inuenitur in quibuſdam rebus; quam in aliis.

Intelligas tres eſſe Mercurios, qui ſunt claues totius ſcientiæ, Raymun-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

dus vocat ſua mēſtrua, ſine quibus nihil fit in arte.

Mercurius aliorum corporum eſſentialis, noſtri lapidis præcipuū materiale eſt.

Lapis eſt anima & ſubſtantia, per quam terra recipit ſplendorem.

Quid aliud eſt Aurum & Argentum quam terra munda, alba & rubea?

Totum compoſitum vocamus noſtrum plumbum, qualitas ſplendoris à Sole & Luna prouenit.

Tolle ab eis pręfatum ſplendorem, & tunc terra erit parui momenti.

Nullum corpus immundum (excepto viro) quod vulgariter à Philoſophis vocatur Leo viridis, quod eſt medium coniungendi tincturas, inter Solem & Lunam cum perfectione, intrat magiſterium noſtrum.

Ambo principia materialia debent ſolui & formalia, alioqui parui eſſet momenti.

Hæc Menſtrua noſcas tibi dico, ſine qui-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ne quibus vera calcinatio nec natura-lis diſſolutio fieri poteſt.

Hic lapis eſt vapor potentialis metalli, hunc quo pacto acquiras oportet te eſſe cautum.

Inuiſibile profecto eſt hoc Menſtruum, quanquam cum ſecunda aqua philoſophica per ſeparationem elementorum in forma aquæ claræ, apparere. Et ex hoc Menſtruo labore exuberato cum eo poteſt fieri ſulphur naturæ ſi ſit circulatum in ſpiritum purum. Tum cum eo poteris diſſoluere tuam baſim aut maſſam diuerſis modis.

Oleum inde extrahitur coloris aurei aut huic ſimile, eo noſtro ſubtili rubro plumbo. Nam Raymundus cū proximus eſſet morti, ex eo fecit aurū potabile, quod illum reuificauit.

Iſtud aurum potabile, ſiue oleū, citiſſime occidit Mercurium crudum, quū ſuper eum proiicitur, & Mercuri ille tingit ſtabili tinctura omnia corpora in Solē & Lunā perfecte. Hoc pacto

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

guberna baſim vtramque & rubeam & albam.

Calcinatio eſt purgatio noſtri lapidis, eum reſtaurans ſuo proprio naturali calore, inducens ſolutionem noſtro lapidi inprimis neceſſariam.

Neque enim corroſiuis, aut igne ſolo, aut aquis ardentibus, aut vapore plumbi, noſter lapis calcinatur: nam huiuſmodi calcinatione, corpora deſtruuntur, quæ diminuunt humiditatem noſtri lapidis.

In calcinatione noſtra humidum radicale multiplicamus: nam genus cum genere habet inclinationem appetibilem, qui hoc non nouit, cæcus eſt in ſcientia.

Iunge genus cum genere, & ſpeciem cum ſpecie, vt æquum eſt: nam vnumquodque ſemen reſpondet ſuo proprio ſemini.

Omnis Spiritus figitur cum Calcibus ſui generis.

Philoſophi calcem conficiunt vnctuoſam, tam albam quam rubeam, trium

trium graduum, antequam noſtra baſis ſit perfecta, liquida vt cera, alioquin nulli eſt vſui.

Annum enim ſumimus pro noſtrâ expectatione: nam minoris temporis ſpacio, calx noſtra non poteſt confici.

Si aqua tua æqualis fuerit, in proportione cum terra, calore menſurato, ex his emergit nouum germen, ſimul album atque rubeum, quod in igne perpetuo durabit.

Fac trinitatem vnitatis ſine diſſenſione, hæc eſt certiſſima optimaque proportio.

Quo minor pars ſpiritualis, hoc facilior erit diſſolutio potius quam ſi nimia aqua terram ſubmergeres, quod totum opus deſtruit.

Semper hoc in pectore geras, vt nũquam tua terra aqua ſuffocetur.

Noli quærere in re id, quod in ea non eſt, vt, in Ouis ſanguinem, vino vitriolum, aut in mediis mineralibus.

Nihil emolumenti in rebus non metallicis eſt.

In metallis, ex metallis, per metalla, perfecta metalla fiunt.

Primum omnium tuorum Elemẽtorum fac rotationem, & in aquam, terram conuerte ante omnia: Deinde ex Aqua fac aërem, & aërem reduc in ignẽ. Hoc peracto, retrorſum reduc terram tuam, aliter in caſum laboras.

Lapis noſter habet nomina propemodum infinita: nam ab vnaquaque re, quæ nigra eſt in aſpectu, denominatur. Cum lucidus fit, tũc habet nomina iucunditatis, ſecundum res albas ſimiliter & rubeas, & tandem eſt vna res.

Virtute noſtri primi Menſtrui clari & lucidi, in quo corpora noſtra patiuntur Ecclipſin, & à ſuis duris & ſiccis compactionibus, ſubtiliantur & in ſuam primam materiam retrogradũtur.

Nihil hic eſt præter Sororẽ & Fratrem, id eſt, agens & patiẽs, Sulphur & Mercurius coëſſentialia generantur.

Diſſolutio vnius partis corporalis, cauſat

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

cauſat congelationem alterius partis ſpiritualis.

Cum terra prorſus in cinerem redigitur, tunc eſt aqua congelata, hoc intellige. Quando corpus à prima ſua forma eſt alteratum, noua forma immediate inducitur.

Nihil eſt in rerum Natura ſpoliatum omni forma.

Omne Metallum fuit aliquando aqua mineralis. Quamobrem, cum aqua rediguntur in aquam omnia, in qua aqua naturaliter ſunt quatuor qualitates repugnantes cum diuerſitate.

In vno vitro debent omnia fieri, ouo ſimili in forma & bene clauſo.

Nunquam permittas tuum vitrum eſſe calidius, quam vt poſſis ſuſtinere manu nuda, quamdiu lubet, durante tempore ſolutionis.

Caue ne vitrum hoc vel aperias, vel moueas vnquam, ab initio vſque ad finem, ſi ſecus feceris, opus tuum perficies nuſquam.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Calcinatio. Exicca terram, donec illa ſitiat calcinando: alioquin in vanum laboras.

Aqua ab oleo. Materiam in duas partes diuide, ita, vt ſubtile à groſſo ſepares, donèc terra in fundó manſerit colore liuido.

Pars altera ſpiritualis eſt, & volatilis, ſed omnia illa in vnam rem debẽt conuerti.

Aqua. AQVAM, ad quam debes reuificare lapidem, vide vt diſtilles eam, antequam cum ea opereris, ſæpius per ſe ſolummodo ex viſu poteris cognoſcere, quum erit purgata à fæculentis fecibus, quam aliqui poſſunt multiplicare cum Saturno, & aliis ſubſtantiis, quas reiicimus.

Aqua ſublima vitæ. Diſtilla eam, donec ſit munda & tenuis, vt aqua, colore cæruleo ſplendenti liuide, retinens ſimul ſuam figuram & ponderoſitatem. Cum ea humectauit Hermes ſuam arborem, cum ſuo vitro, fecitque creſcere in altum flores.

Tum enim eſt vera theriaca, maxime valet ad expellenda venena, & in ſuo

ſuo opere mirabilia quædam oſtendit, multos morte eximens, vitæq; ſeruans. Vnde eam ne miſceas cum corroſiuis.

Hermes eam vocauit ſuum ventum, ob ſuum volatum procliuem à Sole & Luna, marito & vxori, faciens mox cum eo lapidem noſtrum volatilem, mortuum vitæ reddens, vitamque impertiens Soli & Lunæ, marito & vxori.

Itaq; prius diuidas quod prius natura ligarat, Mercurium eſſentialem conuertens in ventum, ſine qua naturali & ſubtili ſeparatione, nunquam profutura complebitur generatio. Calcinatio

Aqua debet ſepties eſſe ſublimata, alias nulla naturaliter fiet diſſolutio, nec putrefactionem vllam videbis, picis inſtar liquidæ, nec apparebunt colores, ob defectum ignis in tuo vitro operantis.

Quatuor ſunt ignium genera quæ ſcire debes: Naturalis, Innaturalis, contra naturam & Elementalis, qui Ignium diversitas

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

accendit lignum, his ignibus vtimur, & non aliis pluribus.

Ignis Naturę ineſt omnibus rebus, & eſt tertium menſtruum. Innaturalis ignis occaſionatus vocatus, & eſt ignis cinerum & balneorum ad putrefaciẽdum, & abſque his nihil perduces ad putrefaciendum.

Ignis cōtra Naturam debet excruciare corpora, ipſe eſt draco violenter comburens, vt ignis inferni.

Fac igitur ignem intus in tuo vitro, qui comburat corpora efficacius, quã ignis Elementalis.

DE CONIVNCTIONE.

Coniunctio eſt copulatio ſeparatarum qualitatum, vel adæquatio principiorum.

Qui non poteſt ſeparare Elementa, & ea diuidere, à via aberrat.

Diuide Animam à Corpore, anima cauſabit coniunctionem perpetuam.

Mas, id eſt Sol noſter debet habere tres partes, & illius vxor nouem, tunc par cum pari gaudebit ſemper.

Cen-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Centum quinquaginta dies, in putrefactione vſq; ad albedinem, inſtar oculorum piſcium. putrifactio ſecũda.

Sine dubio ſolutio & cõnexio ſunt duo principia arduæ huius ſcientię, licet plura alia principia ſint.

DE PVTREFACTIONE.

Ea eſt corporũ interemptio, tanto tempore in balneo, vel noſtro fimo, dum noctes tranſierint nonaginta, in humido calore hoc conſerua diligenter. Mox poſtea nigredo erit tibi index, ꝙ illa ad putrefactionẽ properat.

Nam ſimul vt pix liquida, eo tẽpore turgeſcent & ebullient, colores inſtar iridis, aſpectu pulcherrimi, & tunc Aqua incipit omnino dealbari.

In corporibus humidis calor temperatus agens, nigredinem parit, qua habita non eſt quod timeas: nam eo modo ſubſequetur germinatio noſtri lapidis, & ſtatim cũ triginta dies trãſierint, Vuas habebis. Hoc eſt noſtrum Adrop, Vzifur atq; plumbum rubeũ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

A violento calore ac ſubito frigore defende vitrum tuum, moderatóque adeo vtere igne, & caue à vitrificatione.

Aduerte quam tibi deliges materiam, ne miſceas de ſalibus, ſulphuribus, nec mediis mineralibus: Nã quicquid Sophiſta garriat, Sulphur noſtrũ & Mercurius ſunt in Metallis tantum.

Si Deus hanc ſcientiam per mediũ aliquod tibi conceſſerit, ne detegas quicunque ſit qui poſtulet, nec fauore nec pretio aliquo. Ne ſis oppreſſor, ſcortator, impudens, ſed Deo ſeruias, & pauperes ſint tibi curæ.

DE COAGVLATIONE.

Congelatio eſt mollium rerum induratio in colore candido cõfixatioq; ſpirituum volatilium.

Elementa protinus conuertuntur, noſtra autẽ congelatio minime: quæ cõgelata in aëre nõ liqueſcit in Aquã, aliter opus noſtrum deſtrueretur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Cum Materia facta eſt candida, tũc [*ſicut lac.*]
Spiritus cum corporibus congelabũ-
tur. Temporis tibi eſt adhuc ſtatuen-
dus longus terminus antequam talis
congelatio tibi appareat in ſimilitudi-
ne perlarum.

Cauſa horum omnium eſt calor
temperatiſſimus operans & mouens
continenter materiam.

Crede mihi omnis periit tuus labor [*inde cõgela-*]
niſi terra tua reuificetur aqua, Conge- [*tio:*]
lationem veram nunquam videbis.

Aqua eſt ſecretum ex vita omnium
rerum in toto orbe exiſtentium, aqua
res ſingulæ habent ſuum initium, vt
cernere eſt in fœminis parturienti-
bus, quæ prius aqua ab illis ante par-
tũ emanat nõ ſine magnis doloribus.

Subſtantia nutritur ſuo proprio
menſtruo quod Aqua & Terra ſolum
produxit, cuius color eſt viridis pro-
prio aſpectu.

Intellige nunc quod ignea noſtra [*Aqua acuata*]
Aqua ſic acuata vocatur Menſtrua-
lis aqua, in qua terra noſtra ſoluta eſt,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

& naturaliter calcinata per congelationem: vt ea nunquã possunt diuidi.

...ntrifactio ...cunda.

Quando fecisti imbibitiones septem, tunc iterum debes rotam circumuoluere & putrefacere omnem illam materiam sine additione, primo nigredinem spectans, tunc in albedinem congela totum: Tum basim ad finem perduxisti: ac post per medium, in rubedinem ascende.

...qua divide= ...nda.

Sic aqua tua diuisa est in duas partes, cũ prima parte corpora purificantur. Secunda pars imbibitionibus destinatur, cum qua postea materia denigratur, statimque super leui igne albificatur, reduc eum ad Rubedinem.

De Cibatione.

Cibatio vocatur nutritio nostrę materiæ siccæ, lacte & cibo datis vtrisque moderatè, donec reducatur ad tertiũ ordinem. Nunquam illi tantum des, vt eam suffoces, ne aquei humores superent sanguinem: nam si bibit nimium, prouocandus est vomitus, alioquin diu ægrotabit.

Tri-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Tribus vicibus rotam tuam circũuertes seruans dictæ cibationis Regulam, ac tum, quam primum ignẽ senserit, vti cera citissimè fundetur.

DE SVBLIMATIONE.

Ne sublimes ad summitatem vasis: nam sine violentia, non coges rursus ad fundum.

Temperato calore inferne quadraginta dierum spacio, donec nigrum sit & obscurum.

Corpora dum putrefiunt sublimãtur magis ac magis, donec in aquã omnia eleuata fuerint.

Sublimationem facimus tribus de causis: prima est vt corpus fiat spirituale, secundo, vt spiritus fiat corporalis, & fixetur cum eo, & consubstantialis fiat. Tertia causa est, vt ab originali immunditia purgetur, & eius salcedo sulphurea diminuatur in eo qua est infectum, sublimantur in altum albiora niue.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

DE FERMENTATIONE.

Fermentationes fiunt diuerſis modis, per quas medicina noſtra perpetuatur.

corroſivis

In claram Aquam quidam ſoluunt Solem & lunam, & cum eorum medicina, faciunt ea coagulari, talis fermẽtatio non eſt n̄oſtri propoſiti.

Hoc totum eſt de noſtra intentione, vt prius atteres antequam fermentes.

ſeu eius.

Fige tuam Aquam & terram ſimul ſtatim, & cum medicina tua fluit vt cera, tunc vide (vt ſupra) vt ſupra amalgamata eam proiicias. Et cum omne illud ſimul eſt mixtum ſupra tuum vitrum bene clauſum fac ignem, donec totum ſit fixum, tunc fac proiectionem, ſicut placet tibi, quia ea eſt medicina omnino perfecta, ita facies fermẽtum tuum, tam rubrum, quam album.

Vera fermentatio eſt animæ cum corpore incorporatio, reſtaurans ei natu-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

naturalem odorem, iustum, & colorem, per naturalem inspissationem rerum separatarum.

Nam sicut magnes trahit ad se ferrum, sic nostra terra per Naturam trahit deorsum animam suam ad se, eleuatam cum vento.

Nam terra fermentum est sine dubio aquæ: & vicissim aqua terræ.

Aquam facimus maxime odoriferam, cum qua omnia corpora in oleũ reducimus, cum quo nostram medicinam facimus fluentem. Quintam essentiam vocamus hanc aquam, hominumque sanat omnes ægritudines: fac igitur Oleum ex Sole & Luna, quod est fermentum odoratu fragrãtissimum. fermẽtatio.

De Exaltatione.

Exaltatio parum differt a sublimatione, si verba Philosophorum intelligis.

Si igitur velis tua corpora exaltare, illa sublima primo Spiritu vitæ, donec

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

terra ſit bene ſubtiliata per naturalem rectificationem omnium Elementorum. Tunc pretioſiora multo erunt auro, propter quintam eſſentiam, quã retinent.

Quando frigus vicit calorem, tum in aquam aër conuertitur, & ſic duo contraria ſimul obuiam fiunt, donec cuique cum altero recte conueniat.

Hoc modo igitur fac vt circuletur vnumquodque in alterum feſtinanter exaltans, ac in vno vitro bene ſigillato hæc omnia peragantur non manibus.

Conuerte aquam in terram, quæ eſt protinus nidus aliorum Elementorum: Nam terra in igne eſt, quæ in aëre quieſcit. Iſtam circulationem debes incipere in occidente, tum poſt meridiem verſus donec exaltentur.

De Multiplicatione.

Multiplicatio eſt res, quæ facit augmentum medicinæ, in colore, odore, virtute & quantitate: nam eſt ignis, qui

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

qui excitatus nunquam moritur, ſed ſemper tecum habitat, cuius vna ſcintilla poteſt excitare plus ignis in virtute multiplicati.

Diues eſt ille qui particulam habet noſtri Elixiris, quia poteſt augeri in infinitum vna via, ſi diſſoluas noſtrum puluerem ſiccum, & facias horum frequentem coagulationem, tu facies augmentationem, & ſic potes illum multiplicare, vt in vitro creſcat in modum arboris, quam Hermes arborem vocat aſpectu pulcherrimam: cuius vnum granum multiplicatur in mille, ſi ſapienter noris facere tuã proiectionem.

Sicut Crocus pulueriſatus ſic cum liquore paulatim temperatur, & poſtea addatur maior quantitas liquoris, tingit multo plus liquoris in quantitate, quam ſi eſſet integer in ſua groſſa ſubſtantia: Sic noſtrum Elixir, quo tenuius factum fuerit, hoc largius ſe profecto ſua tinctura ſparget.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Cooperi tuum ignem veſperi ęque ac mane, ne tibi ſit opus oſtiatim diſquirere inter vicinos vt ab illis accipias mutuo, quo diutius retinebis eo amplius lucraberis, multiplica ſemper magis ac magis in tuo vitro, enutriens illum Mercurio dum vixeris, ſic habebis amplius quam tibi opus erit.

Ne frenum laxes propterea peccatis, ſed Domino Deo tuo attentius inſeruias. Cogita te aliquando ante Dei tribunal aſſiſtendum illic rationẽ redditurum.

DE PROIECTIONE.

Si tinctura ſit vera & non variabilis, probabis cum pauca quantitate medicinæ metallo vel mercurio, vt pix adhærebit & tingat in proiectione vt omnem ignem ſuſtineat : ſed multi per ignorantiam deſtruxerunt opus ſuum, quum faciunt proiectionem ſuper metallum impurum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Vide vt Medicinam tuam proiicias ſuper fermentum tuum, tum erit illud fermentum frangibile vt vitrum, proiice illam frangibilitatem ſupra corpora mundata, tunc habebis Metallum omni iudicio probatum.

DEVS ÆTERNVS BENEDICTVS AMEN.

RECAPITVLATIO.

ATtende diligenter latitudinem noſtri lapidis, & incipe in occidente, vbi mas rubens & coniux alba fient vnum, deſponſati ſpiritu vitæ, vt viuant in amore & quiete.

Terra & aqua æqualiter proportionatis: & vna terræ pro tribus ſpiritus & etiam bona proportio, quæ eſt ſpiritus duodecim pro quatuor partibus terræ ſiue corporis. Tres partes fœminæ & vnam viri debes accipere.

Et quo minus fuerit de ſpiritu in

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

hac deſpõſatione, eo citius tuam calcinationem abſolues.

Quo pacto perfecte calcinatis corpora diſſolues, diuides, & putrefacies, & omnia ſecreta aliæ noſtræ infimæ Aſtronomię cum perfecta intelligentia omnium polorum in noſtro cœlo lucentium coloribus inexplicabilibus pulchriores nunquam ſunt viſi, apparebunt ante perfectum album.

Et poſt perfectum album, Citrinus & falſus citrinus, & poſtea apparebit ſanguis rubeus impermutabilis. Tum habes medicinam tertij ordinis in ſuo genere multiplicabilem.

Sed hoc ſecretum omnino non debes ignorare, quod noſter mas rubeus non tingit, nec illius coniunx, donec tingantur.

Si igitur velis tibi hac arte rem parare, altitudinem tuorum corporum abſconde, & patefac eorum profunditatem, deſtrues primam qualitatem omnium tuorum materialium, & ſecundas qualitates excellentiores, quã

primum

primum in his ſepara: & in vno vitro vno regimine conuerte quatuor naturas in vnum.

Diuidendum erit tuum Elixir rubeum in partes, antequam rubifices: quod pones in duobus vitris.

Si vis habere Solis & Lunæ duplex Elixir, fac ſic; Tum cum Mercurio multiplica ſtatim in magnam quantitatem, ſi in initio habes tantum, vt cochlear ſolum impleat: poteris multiplicare ſimul in album & rubeum, vt etiam ſi viuas mille annis, & conuerte illam in perfectũ oleum, quod in circulatione fieri debet ſecundum noſtrum propoſitum: Hæc olea figent crudum Mercurium in perfectũ Solem & Lunam.

Hanc Oleagineam ſubſtantiam fixam & puram Raymundus ſuum Baſiliſcum vocauit, cuius nunquam tam planam fecit explicationem.

Memento hominem eſſe nobiliſſimam creaturam in cõpoſitione terrena, quod vnquã Deus creauit, in quo materia prima.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

quatuor Elementorum proportionatorum per naturam neutralis mercurialitas, quæ omnino nihil conſtat, producitur arte ex ſua minera.

Nã noſtra Metalla nihil aliud ſunt quam noſtræ duæ mineræ nimirum: Solis & Lunæ, vt Raymundus ſapienter notat, ſplendor Lunæ, & Solis lucidi. In has duas mineras ſecreta deſcendit: quamuis ſplendor ſit abſconditus tuo viſui: Arte potes efficere, vt appareat manifeſtè.

Hunc lapidem abſconſum, hanc vnam rem purifica, laua in ſuo liquore donec albeſcat, tum fermenta ſapienter & ſic habebis ſummam totius operis.

SEQVVN-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

SEQVVNTVR ALIA AXIOMATA PHILOSOPHIÆ.

ALBERTVS libro de mineralibus dicit, quod aurum vbiq; reperitur, quia non est res aliqua sine quatuor Elemẽtis elementata, in qua non inueniatur aurum in vltima affinitione naturaliter, & ideo dicit vbique lapidis materia reperitur.

Item dicit & probat, quod maxima virtus mineralis est in quolibet homine, & maxime in capite inter dentes, vt suo tempore inuentum est aurum in granis minutis & oblõgis, quod esse non posset, nisi in homine esset illa virtus mineralis. Quæ virtus mineralis est in elixire nostro, & propter hoc dicitur, quod lapis est in quolibet homine. mineralis virtus.

Hermes habuit tres partes Philosophiæ totius mundi, quas ostendit in partem mineralem, vegetabilem, & animalem, quæ partes continentur in

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

vno lapide, ſcilicet in Mercurio, id eſt, ſub hoc nomine Mercurij: quia omne, de quo fit lapis, ſiue minerale, ſiue vegetabile vel animale nomine Mercurij appellatur.

Si de omnibus reb⁹ lapis fieri nõ poſſet, quod dicit Alfidius verũ non eſſet: nam (inquit) plura ſunt, quæ ſoluunt & congelant. Et Ordulanus dicit, quod Philoſophi vocant lapidem omne illud, à quo quatuor elementa poſſunt ſeparari per artificium noſtrum alchymicum: ſed à quocunque vegetabili & animali poſſunt per artificium noſtrum alchymicum Elemẽta ſeparari: ergo à quocunque vegetabili vel animali poſſit fieri lapis phyſicus.

Exemplum. Videmus autem quod ſi extrahamus aquam ab Abſynthio, ſi repentè extrahit calor igneus, extrahitur humiditas aquea, & remanẽt partes terræ aduſtæ: ſi autem procedamus cum calore moderato, qui eſt ſimilis naturali, extrahitur tantummodo humiditas

ditas vitalis,& ſic reliqua erunt perfecte cocta, nulla remanente cruditate.

Ex terra & aqua ſunt Metalla, & quæcunque igne liqueſcunt forti mixtione, conuertitur aqua in quoddam genus terræ aduſtæ, quæ in ſe aliquam ſalis ſubſtantiam continet, vel aluminis, & ideo Geber in principio ſui teſtamenti dicit: ab omni re combuſta fieri ſal non poſſe. His ſal, qui occultatur in tali terra aduſtæ, eſt principiũ remotiſſimum omnium metallorũ, & vulgo nominatur vitriolũ, & illud eſt medium minerale & proprium ſemẽ generandi omnia metalla.

Metalla inuicem tranſmutari poſſunt, quia naturalia ſunt, & eorum materia eſt eadem. Hermes ponebat circulationem in metallis, vt in Elemẽtis. Nam vnum metallum ſua corruptione conuertitur in aliud. *Nota.*

Raſis libro diuinitatis inquit: Scias res Naturæ ſubtili artificio ita ſimul alligatas eſſe, quod in qualibet

re, eſt res quælibet in potentia, quamuis actu non videatur.

Accipe lapidem honoratum, & pone eum in cucurbitam, & cooperi eũ, cum Alembico & luta optime, poſtea mitte in ſtercore calidiſſimo, poſtea diſtillabis eum, & pones ſub eo recipiens in quod diſtilletur aqua, & ſic dimittes quouſq; tota Aqua diſtilletur, & exiccabitur humiditas, & poterit ſiccitas ſupra eum: Poſtea extrahes eum ſiccum, & ſeruabis aquam, quæ diſtillauit ex eo, quouſque ſit tibi neceſſaria. Accipies corpus ſiccũ quod remanſit in fundo cucurbitæ, & teres ipſum, & pones in vaſo apto ſecũdum quantitatem Materiæ, in fimum equinum inhumabis vas bene occluſum, & hoc per quadraginta dies renouando fimum ne refrigeſcat, & ſoluetur medicina in ſe, & fiet aqua ſpiſſa alba. Et cum ſic eam videris, ſcias eius pondus, & adde de eius aqua medietatem ponderis, quam reſeruaſti, claude bene vas. Tunc medicina congelabitur in ſi-

Calcinatio
Diſſolutio.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

in ſimili quantitate dierum, quibus ſoluta fuit prius.

In Elixire aqua eſt anima lapidis, virtus aquæ eſt ſpiritus lapidis, quia aqua aliquando dicitur Lapis.

Videmus naturaliter vnum, generare ſibi plura ſimilia: ita artificialiter ſol generat ſolem.

Compoſitio in hoc magiſterio, eſt coniunctio ſiue matrimonium congelati ſpiritus cum corpore ſoluto & eorum coniunctio, & eorum paſſio eſt ſupra ignem. Cogelatio

Nam caliditas eſt eius nutrimentũ, & anima non dimittet corpus, nec cũ eo coniungitur omnimoda coniunctione, niſi per mutationem vtriuſque à ſua virtute & proprietate, & poſt mutationem ſuarum naturarum. Et hæc eſt ſolutio & congelatio.

Et ſcias quod hanc ſolutionem & congelationem iam celauerunt ſapientes.

Niſi eſſet compoſitio non produceretur res in eſſe, & diuiſio eſt ſepara-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

re partes cõpositi, & sic separatio fuit eius coniunctio.

Et dico quod in corpore non morabitur spiritus nec in eo erit, nec cum eo vlla ten⁹ remanebit, quousq; ipsum corpus maneat ex subtilitate & tenuatione, vt habet spiritus.

Et cum iam ipsum attenuatum fuerit & subtiliatum, & exierit à sua densitate & spissitudine ad tenuitatem, & à grossitie, à corporeitate ad spiritualitatem, commiscebitur tunc spiritibus subtilibus, & imbibetur in eis, & sic vterq; euadet vnũ & idẽ, & nõ separabũtur sicut nec aqua mixta aquæ.

Constat procreationem tum perfectorum quam imperfectorum argentum viuum & sulphur esse materiam & sine his duobus nullam nouam fieri posse transmutationem.

Quare mirandum est, quod aliquis prudens suam fundet intẽtionem supra animalia siue vegetabilia, quæ valde sunt remota, cum satis inueniãtur mineralia propinqua, nec credendum

dum eſt quod aliquis philoſophorum poſuerit artem in prædictis remotis niſi ſimilitudinarie, & ſic de iure nos oportet accipere argentum viuum & ſulphur pro lapidis materia. Nec mercuriũ viuũ nec ſulphur per ſe ſolũ, aliquod generat metallũ: ſed ex amborũ cõmixtione, diuerſa metalla diuerſimode procreãtur & mineralia multa.

Ergo ex amborum commixtione materia noſtra conſtat eligenda: ſed finale noſtrum ſecretum eſt maxime occultum: Ex qua re minerali debeat fieri propinquius & vicinius. Et hoc ipſum eligere ſolicite tenemur.

Pone igitur quod eligatur materia noſtra primo ex vegetalibus vt ſunt, herbæ, arbores ſiue omne progrediẽs à terra. Tunc oportet inde prius fieri argentum viuum & ſulphur decoquẽdo à quibus excuſamur, cum nobis natura proponat argentum viuum & ſulphur.

Et ſi eligeremus ex animalibus vt ſunt: ſanguis humanus, capilli, vri-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

na, egestio, oua gallinarum, & omnia quæ ex animalibus procedunt, oporteret ex ipsis fieri argentum viuum.

Non nego quod metalla cum semimineralibus purgari vel dissolui posse ac sophistica forma per ea introduci, vt in ipsis errent homines.

Potest quoque plumbi nigredo siue immunditia abstergi: veruntamen plumbum semper erit plumbum: licet alias qualitates introducant, vt appareat argentum.

Vnumquodq; corpus metallicum in se sulphur expresse habere dignoscitur & Mercurium, cū liquescit calore mediante: apparet mercurij substantia, & sulphuris maxime in colore & cute rubea superius natante: sed proprium naturæ vnius, est adhærentia alterius, cum vnū sine alio Metallum generare non possit. Et in quantū sulphur sit magis simplex, in tantum magis, gaudet & cohæret Mercurio simplici ac mundo: vt fortius vnum cum alio coniungatur.

Opera

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Opera naturæ & artis ſunt eadem eſſentia: tantum forma differunt: quia opera naturæ ſunt inuiſibila & occulta.

PHYSICA CHYMICA TRITHEMII.

CERTVM eſt rebus omnibus à natura productis, tam ſuperiores quam inferiores virtutes ineſſe.

Artificialis corruptio neceſſaria ad ſeparationem ſpirituum, quo lautius re coniunctæ viuant, vitamque cæteris communicent meliorem.

Scopus hermeticę doctrinę, eſt medicina quædam vniuerſalis, quæ nedũ inſenſatorum corpora, ſed hominum etiam corruptiones atque morbos omnes indifferenter auferat.

Corpora noſtra voluntarie mori poſſe manente vita naturali, ſpiritusq; noſtros ſiue animas intellectualiter ac ſupra naturã à ſuis corporibus diſtra-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

hi, non diſſoluto vinculo phyſico, & hoc profunde cogitãdo, meditãdo, terrena diſpiciẽdo, cœleſtia ſpeculãdo.

Prophetica, naturalia, ſpagyrica, & poëtica arcana pleraque omnia tecta ſunt.

Id ipſum videmus paſſim in natura facere voluiſſe Deum in omnibus, vtpote ſub vili, pretioſum, ne rapiatur ab indignis, contegere.

Quantum auri vilis arena & ſpreti lapides velant oculis ea cernentibus, quæ manus ignorantis abiicit, & pes conculcat inſcius.

Quam occulte ſteriles regiones, in ſuperficie opibus ditauit incognitis, quas negauit fertilibus.

Phyſicis corporibus ineſt quædam veritas aut virtus incorruptibilis occulta eam fore medicinam veram, ſi modo liberetur à ſuis compedibus & à tetro carcere, à quo detinetur.

Certum & certiſſimum quoduis Elementatum aliud in ſe continet, quam Elementa, quod quidem omni-

mnibus minime notum est, sed paucissimis certum.

Omnis anima sublimioris cuiusdã essentiæ particeps est.

Cœlum & Elementa hæc inferiora vnius & eiusdem esse substantiæ, nec aliter differre quam per accidens, vti corruptibile & incorruptibile, purum & impurum, agens & patiens, graue & leue, serenum & opacum, ex quo omnia sunt accidẽtia & non substantię.

Substantiarum enim est generare, & non accidentium.

Impossibile vt aliquis mortalium hanc artem intelligat, nisi diuino lumine prius illustretur.

Quanto magis ad vnionem vergit medicina, tanto magis ad vitam accedit à morte procul discedens.

Vnus est Deus & non plures: vnum etiam per vnum ex nihilo mundum in mẽte sua prius creare voluit, ac subinde in effectum producere: quo continerentur omnia quæ crearet in ipso: Deus vt esset in omnibus vnus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Res omnis a Deo esse habet suum, à natura quæ à nihilo verbo Dei esse habuit nascitur.

Creatarum rerum docet vnicum esse genus generalissimum, à quo reliqua genera, species & indiuidua nata sunt, in diesque propagantur in finem vsque seculi, hæc res est Natura primitiua à Deo creata.

Corpora naturalia rerum insensatarum, à suis spiritibus diuisa repurgataque: rursus illis in sui resurrectionẽ, id est perfectionem coniungi posse: spe futurę nostræ resurrectionis.

Tria sunt itaque hæc ad vitam naturalem: spiritus vt mouens, anima motus ipse, & corpus motum quæ simul coniuncta naturale quid vnum efficiunt.

Prima rerum tria sunt principia omnium Forma, Lux aut vita naturæ, & materia.

Chaos Chymicum, est vniuersale quid, omnia quæ nos operamur in se con-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

concludens, à cuius ventre debet ingeniosus artifex elicere materiam suam, formam, Cœlum & Elementa, vt ex istis medicinas conficiat.

Materia spagirica dicitur prima & vniuersalis materia, siue Mercurius ad vegètationem mouens, & particularem formæ materiam primam extrahens à formante.

Forma autem rerum est, virtus generatiua, qua sibi simile quodque producere potest, vt hominis forma in homine latet, & nõ in alio, arboris in arbore, nec non in metallo metalli.

Cruda non debent opus ingredi, sed per sublimationem euacuata ad latera vasis sublimatorij, vt ab inani superfluaque terra sua, sit libera. Et tunc forma est lapidis, & non antea, & dicitur sulphur Naturæ.

Cœlum est Mercurius noster, cœlestis coloris ob incorruptibilitatem. Habet enim proprietatem in se spiritus incorruptibilis, qui est velut anima habens in se conditionem corpo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ris, qui generat & producit ex eo ſemen, vt fœmina.

Virtus generandi tum nutriendi, in eo conſiſtit, hac de cauſa, in hac arte Menſtruum vocatur, & cœlum ratione motus.

Neceſſarium enim eſt vt in cœlo formæ tamdiu digerantur, donec ad medicinam priorem ventum ſit.

Generatio in genere eſt occultarũ formarum manifeſtatio.

Quicquid huic cœlo fuerit impoſitum, ſoluitur.

Item ſi conueniẽtia rei ſolutæ fuerint addita, fiet id ipſum quod operabitur, etiam ex pluribus vnum.

Et ſcias, quod Philoſophi multa capita fecerunt de lapide, & ſublimatione, diſtillatione, ſeparatione, putrefactione, ablutione, inceratione, calcinatione, quæ omnia ſunt vna, & operatio: in vno vaſe.

VT

VT STVDIOSI ARTIS HVIVS A VARIORVM LIBRORVM LECTIONE *leuentur, de ortu & metallorum materia, ſupra quam Spagyricus radicalia principia fundet, hic breuiter deſcribere volui: tu vero noſtris lucubrationibus fauere velis: & bone conſule. Vale.*

B. à Portu Aquitan.

S. M.

MATERIA vero principalis omnium Metallorum in ſuis mineris de qua ipſa cauſantur, eſt aqua ſicca, quam aquam viuam vel argentum viuum nominamus, & ſpiritus fœtens quem aliter ſulphur appellamus: non tamen in natura ſua prout ſunt in mineris ſuis creata, quia in locis ſuis vbi generãtur, nullum metallum inuenitur, ſed potius iſta materia eſt ſubſtantia quædam, à natura creata, habẽs in ſe naturam & ſubſtantiam iſtorum duorum: & ex iſta tali materia vel ſubſtantia duorum prædicto-

rum procreata, generatur & creatur quædam ſubſtantia ſubtilis fumoſa in viſceribus terræ, & venis mineralibus, vbi congregantur & detinentur.

Et deinde adueniens virtus naturalis ſuper ipſam fumoſam materiam, eam congelat, & vnit ſe cum ea vnione inſeparabili & firma, per decoctionem naturalem.

Ex his patet, quod in metallis ſunt quatuor Elemēta naturaliter, & quod ſunt homogenea, quia nihil aliud ſunt, quam fumi ſubtiliſſimi, per decoctionem naturalem in ſuis mineris congelati & fixi, & in metalli naturam conuerſi.

Item patet, quod humidum radicale metallorum in eorū calcinatione propter homogeneitatem & fortem vnionem elementorum inuicem in ipſis conſumitur nec ſeparatur, ſicut ſeparatur humidum lapidis: quia non eſt vnitum in eis cum ſicco in plurimo vtriuſque.

Mira-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Mirabilis naturæ modus in generandis metallis.

Eſt quædam materia in mineris vniformis, videlicet argentum viuum & ſulphur in vno corpore, ex qua materia facit naturaliter exire illam fumoſam ſubſtãtiam ſeu materiam ſubtilem, quæ beneficio naturæ conuertitur in metallum. Materia illa fumoſa, eſt quoddam corpus. Et illa fumoſa ab ea generata eſt quidam ſpiritus: Et ſic natura facit de corpore ſpiritũ: & ſic facit aſcẽdere à terra in cœlum, id eſt rem corporalem facit ſpiritualem, & poſtea circulando rem ſpiritualem facit corporalem, & ſic de cœlo deſcendit in terram.

Item patet: quod omnia metalla quantum ad radicem naturæ, ſunt eiuſdem ſubſtantiæ vel materiæ: & tamen non ſunt eiuſdem formæ: Et hoc eſt propter infirmitatem & ſanitatẽ: munditiem & immunditiem: paucitatem & quãtitatem ipſius ſubſtantiæ argenti viui, & ſulphuris, in vnione &

coniunctione naturali: & propter naturam minerarum diuersarum, & lõgã vel breuẽ ipsius naturę decoctionẽ.

Est quædam materia vel substantia propria argenti viui & sulphurum fumosa & subtilissima, ex natura prædictorum duorum per nostrum artificium generata, limpidissima, clara tãquam Lachryma, in qua latet & habitat spiritus quintæ essentiæ, vt inferius dicemus. Non tamen est ista substantia ipsum sulphur, nec ipsum argẽtum viuum pro vt sunt in natura sua in mineris: sed est pars quædam ipsorũ duorum, quæ non est argẽtum viuum vel sulphur.

Nota.

Aqua prima

Quidam Philosophi dicunt, quod ex solo argento viuo sine admixtione sulphurum hæc materia generatur: sed hoc est idem, quia argẽtum viuum habet in se naturaliter sulphur rubeũ mixtum: & hoc sulphur rubeum ab albedine ipsius, propria manu separauimus, vidimus.

Nullo modo substãtia fumosa prędicta

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

dicta poteſt naturaliter elici niſi ex ſubſtantiis prædictorum duorum argenti viui & ſulphuris in ſimul admiſtis. Terra & aër ſunt patientia: Aqua & ignis ſunt agentia: aqua eſt maſculus: & terra eſt fœmina.

Item nota quod faciendo generari prędictã fumoſam materiam à ſubſtãtiis prædictorum duorũ Mercurij viui & ſulphuris, & ſuorum adiunctorum: quod dicta ſubſtantia ſimul vnita eſt quodammodo corpori, à quo exit iſta fumoſa ſubſtantia: Nam fecit artifex aſcendere à terra in cœlũ quandã materiam vel ſubſtantiã corporalẽ in materiã vel ſubſtantiã ſpiritualem: & cũ poſtea ipſa materia vel ſubſtantia ſpiritualis facta eſt, congelatur & fixatur, & in lapidẽ conuertitur: tunc facit deſcendere de cœlo in terrã: & materiã vel ſubſtantiam ſpiritualẽ, iterato facit corporalẽ. Et Philoſophus quidã dicit: quod ex ſola ſubſtãtia mercurij ſine additamẽto ſubſtãtiæ ſulphurũ, lapis elicitur vel generatur: Nõ hoc in-

telligit de ſubſtantia fumoſa prædicta, in qua latet ſpiritus quintæ eſſentiæ, quem quærimus: quo tingamus, ſed de ſubſtantia fixa & firma lapidis, quæ eſt terra ipſius, in qua figitur idem ſpirit⁹, qua terra ipſe lapis ſpiritualis impręgnatur in ventre venti, per magiſterium huius artis.

Philoſophi conſiderantes eorum materiam, quæ eſt in vaſe ſuo, & calorem ſentit, euaporatur in ſpeciem fumi, & aſcendit in capite vaſis: & vocãt ſublimationem.

Et videntes quod deſcendebat in fundo vaſis, vocauerunt deſcenſionẽ, adhuc videntes inſpiſſari materiam & denigrari, & fœtorem malum dare, vocauerunt putrefactionem & caput corui.

Videntes colorẽ nigrum & fuſcum & malum poſt lõgum tempus dimittere, & aliqualem albedinem ad modum cinerei coloris deuenire, vocauerunt incinerationem ſeu dealbationem.

Ideo

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Ideo ſumma totius artis nihil aliud eſt, niſi extractio aquæ ex terra, & aquæ ſupra terra dimiſſio, donec putrefiat ipſa: Et hæc terra cum aqua putreſcit & cum mundificata fuerit auxilio cũcta regentis, totum magiſterium perficitur.

Vide, ſperma philoſophorum, eſt aqua viua, Terra autem eſt corpus imperfectum: Quæ terra verò dicitur mater omnium elementorum.

Solutio corporis & coagulatio ſunt duo, ſed habent vnam operationem, quia corpus non ſoluitur niſi cum coagulatur ſpiritus. Quum aqua coniungitur terrę, aqua ſua humiditate & virtute eam diſſoluere conatur, nam facit eam ſubtiliorem quam prius erat: & reddit ęam ſibi conſimilem: quia aqua eſt terra ſubtilior: ſimiliter facit anima in corpore, & eodem modo inſpiſſatur aqua cum terra.

Ideo inter ſolutionem corporis & coagulationẽ ſpiritus nõ eſt differẽtia tẽporis, nec diuerſum opus in aliquo.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Cum terra in nigrum ſoluitur puluerem, & incipit aliquantulum de Mercurio ſecum retinere, tunc agit maſculus in fœminam, id eſt Azot in terram: nam dominante aqua, terra multiplicatur.

Datur in rerum natura corpus metallicum quoddam, facilis ſolutionis, facilisq; putrefactionis, ſi eius præparationem noſti, fœlix Medicus eris, totis conatibus in eo votum tuum dirige. Vale.

ISAACI HOLLANDI FRAGMENTVM DE LAPIDE PHILOSOPHORUM.

CVM decreuiſti ſuper ♀ ad rubrū proiectionem facere memineris lapidis materiam lento igne ſemper ſublimare atque etiam fixare, qui tametſi longioris eſt temporis, tamen ea ratione humiditas eius melius conſeruatur.

ignis lentus

Lapi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Lapidis ſublimatio.

Ergo ad terram tuam vel corpus vel fermentum vel rem fixam volatilem reddendam, miſcendæ ſunt rei volatilis partes tres cum rei fixæ parte vna, ac moderato igne ſublimandæ, vt ante oſtendi. Quando partes volatiles fixas ſuperant eas ſecum in ſublime rapiunt idque tanto facilius; tunc enim ſe mutuo auidius amplectũtur. Alij totam materiam in vitro fixandã ponunt vt prius, & apparent quotquot ſunt in mundo colores, tumque paulatim minui incipiunt ac tandem in vnum colorem album omnes deſinẽt quo gaudeto, quia tunc lapis eſt fixus. Hic rurſum fuerunt alij prioribus illis paulo acutiores, qui lapidem ſuum hucusque perductum omnibus numeris completum eſſe rati ſuper ☿ & ♃ nullo cum fructu proiecerũt, quod non fundi poſſet neque ingredi, vnde hi re deſperata ab opere deſtiterunt. Contra haud dubie opinaturi, ſi vete-

fixatio via longa

Imbibitiõ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

rum ſcripta intellexiſſent, in quibus paſſim aiunt inferiorem mundum rore maiali tandiu eſſe humectandum, donec albos flores & rubros ferat.

Item Regem lacte ſuo eſſe nutriendum donec adoleuerit, ad hęc terram clara aqua paradiſi irrigandam, cuius crebro in cœlum aſcendit atq; in terram deſcendit.

fixatiò

Itaque vt ad operis complementũ perueniamus cum lapide tuo, vt ſupra dictum eſt, fixato. Miſce quartam partem ſpiritus vt ſint lapidis partes 3. & ſpiritus pars vna, pone in vitro fixatorio, vnaque illa ſpiritus pars breui ſpacio cum lapide fixabitur. Nam quemadmodum tres ſpiritus partes facile vnam corporis ſecum in ſublime trahunt, ita contra tres fixæ vnam volatilem haud difficulter fixam vniuſque ſecũ naturæ & complexionis efficiũt: jam vero illa parte fixata, ſeruata ſemper eadem fixi & volatilis proportione alteram ei miſce cum eo fixãdam, idque tandiu repete donec lapis tuus

[fi]xationis [pr]obatiò

ſuper

ſuper candentem ♀ laminam fundatur, eamque non aliter quam oleum corium ſiccum penetrat, tunc habes lapidem Philoſophorum omnibus numeris abſolutum.

Ex his iam apparet, quantum materiæ initio ſit ſumendum, vt vniuerſum opus perficiatur, quantaque ſpirituum copia ſit opus. Nam & initio magna eorum quantitas cum terra eſt fixanda & ſpiritus ille cum terra fixatus tripla ſemper noui ſpiritus portione ſurſum eſt trahendus. Et rurſum tota materia cum fermento ſuo fixata cum triplo ſemper ſpirituũ ſublimanda, donec tota facta ſit volatilis, & tertio atque vltimo fixata, nouo rurſum ſpiritu inſerenda eſt, donec inſtar butyri liqueſcat. Itaque cum hæc omnia ſpiritus beneficio perfici debeant.

Opus.
Congelatio
fixatio. 1
ſublimatio 1
2
fixatio. 2.
fixatio. 3.
ſublimatio
3.

Etenim quando plus ſpirituum cũ eo fixatur, tanto redditur fuſibilior, adeovt tandem in viſcoſum puluerem poſſet redigi, qui facilius quam butyrum in ſole funderetur, quod omnino

Opus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

non probatur, ſed ab eo cauendum tibi eſt & metalli natura vel magis vel minus liquabilis reddendus, vt ſi ſuper ♀ velis proiicere minus ſit fuſibilis quam ſuper ♃ & ſi ſuper ♃ minus quã ſuper ♄, & ſi ſuper ♄ minus quam ſi ſuper ☿.

Scias omnia metalla prius purificari debere & ſordibus mundari, de hoc vide Iſaacum prima parte de medicina ſuper album.

Lapidis multiplicatio.

Itaque lapidem tũ hoc modo multiplicabis: primum ex æqualibus partibus ſalis petræ & vitrioli à ſuis fecibus ſeparati fac aquam fortem iuxta artem, caput mortuum pulueriza, & in aqua communi ſolue, filtra & congela, tere dũſit impalpabile, affunde ei aquam ſuam fortem ante extractã, diſtilla quantum quidem potes. Caput mortuum rurſum pulueriza, ſolue, filtra, congela & diſtilla vt prius, idque fac toties, donec totum ſal vna cũ

aqua

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

aqua forti aſcendat, habebisque preciosam aquam rubram noctu inſtar ignis infernalis lucentem, hanc per balneum Mar. diſtillando cohoſandóque rectifica, donec ex balneo tota aſcendat, eritque tunc præparata ad lapidem tuum in ea per ſolutionem hoc modo multiplicandum. Solue benedictum tuum lapidem in tua aqua, quod protinus fiet, pone in baln. tepido adlutatóq; alembico cum recipiente aquam ab eo extrahe, quæ abſtracta pulueris aliquid ex cucurbita exime, ac per candentem laminam an ſit volatilis explora, vt alibi dixi, tũ affunde rurſum aquam, & extrahe vt prius, vt nihil amplius aſcendat, iterúmq; proba, an aliquanto quam ante ſit volatilius, quod ſi non eſt, affunde rurſum aquam fortem, & diſtilla vt ſupra, donec vniuerſus puluis à candenti lamina auolet, quod ſignum eſt ſufficiẽter eſſe ſolutum, tunc ter quàterve abſq; vlla fecum additione ſublima vt ſuperius, tunc in furno fixato-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Fixatio

rio, igne primũ lento, deinde per gradus, dum ſit fixus, tunc pondera, & ad tres partes fixi vnam ſpiritus adiunge, iterúmque fixa vt prius, idq́; opus reitera, donec quod fuit ſublimatum ſit fixum, quod cito continget, quia in omnibus ſuis partib⁹ ſemel fuit fixum, pars itaque fixa alteram fixat. Scito lapidem noſtrum nec fixum eſſe, nec volatilem, ſed eſſe in eo vtrunque & ſpiritum & corpus æquè forte.

Porro quod nos hic fixationem appellamus, id reuera non fixatio eſt, ſed duntaxat ſubtiles partes rurſum in vnum cogere, vt ignem denuo ferat, & ad proiectionem fiat aptus.

[..]rons Regula

Sic igitur poteris lapidem tuum bis vel ter multiplicare, ſed non ſæpius, quia nimia ſua ſubtilitate, cum in aquam ſolueretur, inuiſibiliter auolaret & aufugeret, ſed hæc hactenus.

Antiqui Philoſophi in lapide conficiendo aquas fortes ignorarunt, ſed cogebantur calcinationibus, reuerberationibus, ſolutionibus in aëre aceto,

conge-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

congelationibus lapidem ſuum paulatim aperire, donec ſpiritualis redderetur. Cùm autem omnino perfectus eſſet, non callebant veram artem multiplicandi, ſed in aceto diſtillato reddebant inſtar olei clari, quod cum rurſum in duram maſſam vellēt compingere, ſolem decorporatum & inſtar ſanguinis rubrum vnica ſolutione & congelatione cum eo miſcebant, ſicq; in furno ſecreto leui igne in maſſam rubram decoquebant. fermentatio

Sciendum eſt ſub omni viriditate latere nigredinem, ac ſub nigredine albedinē, & quicquid omnino à Deo creatum eſt, id vel in intrinſeco ſuo vel in extrinſeco perfectam rubedinē continere. Etenim quicquid extrinſecus rubrum eſt, intrinſecus album eſt, & econtra, infinitis ſemper interiectis coloribus inter hæc duo.

Lapis qualis eſt in extrinſeco, talis eſt in intrinſeco & in medio, ſupra quamcunq; rem proiicitur, in eo perfectum opus exercet, eiuſque intrin- proiectio

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ſecum in extrinſecum & econtra mutat. Eſt autem ☾ in intrinſeco ſuo, bonus ☉ clarus & ruber. Et lapis ſuper ♀ proiectus eius intrinſecum quod album eſt, extra prouocat, fitque ☾ alba & clara, rubedine eius intra compulſa. Sic vnumquodque metallum tincturam ſuam in ſe continet, ſiue ad rubrum ſiue ad album, ita ſi lapis nullam ex ſe tincturam daret, (quod tamen facit) metalla non ſint ea opus habitura.

Tinctura.

Lapis metallorum occultas tincturas ferarum elicit, ſicut ☉ vegetare omnia facit, & tamē ſi 1000. annis ſuos radios in ſemen figat, nunquam in id vel odorem vel colorem vel guſtum ex ſe infundit, nam ea in ſemine latēt concluſa, nunquam in lucem & in actum proditura, aut fructus aliqui ex ſemine emerſuri, niſi ſolis radiis calefierent & penetrarentur. Et tamen ex proprio ſuo corpore quicquam iis impertiat. Deus namque omnibus rebus creatis incluſit id quo opus habet, &

ineſt

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

inest vnicuique satis tincturæ, neque alterius adiumento indiget, & sua cuique est medicina, neque ad sui perfectionem morborumq; omnium profligationem aliena habet opus, siue in vegetabili siue animali, vel minerali opere.

materia prima.

Quod si non esset, opera Dei non essent perfecta. (quod absit) Creauit namq; Deus ad perfectionem omnia, ita vt nulla re indigerent.

Quo autem quidque ad perfectionem suam proprie accedit, quo est simplicius, est & supremo suo fini ac termino vicinius, eo pauciores colores habet. Cum autem ad extremum & supremum finem, in quem à Deo est ordinatum peruenit, tum vt vnam duntaxat tam intus quam extra habet tincturam, ita omnes omnium colorum qui antea in eo apparebant vires & facultates in se complectuntur.

De materia soluenda.

De materia autem lapidis ita sol-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

uenda venit, vt ſemper eius operationes in balneo ſunt faciendæ, donec in leonem viridem vertatur, vltra ſolui debet in aqua roris Maij, vel ſi per ſe ſoluatur in humido, ſolutum euapora & aquam ſerua, & euapora donec humiditas eo vſque ſit conſumpta, vt ſuperficies pellicula obtegi incipiat, tũc vas refrigeratum in cella frigida & humida colloca & materia inſtar ſalis petræ aut aluminis in lapillos congelabitur, quibus exemptis, quod reliquum eſt euapora vt prius iterumque congela, fac vt prius, vt tota materia tua in lapillos abeat, hos omnes in phiala impoſitos in cineribus calidis colloca, & protinus in aquam conuertentur quam euapora & habebis puluerem album, quem per duas aut tres orationes dominicas in reuerberatorio pauco calore vt duntaxat rubeat, tunc exime & aqua diſtillata ſolue, quod clarum eſt per filtrum extrahe & ſic continua, donec ſit ſubtilis & ſerua.

Deus benedictus in ſecula, Amen.

QVÆS-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

QVÆSTIONES ET RESPONSIONES PHILOSOPHICÆ B. à Portu S. Mariæ Aquitani.

MERCVRII præparatio philoſophica, eſt vt eius obſcuritas plumbea tota tollatur, & tranſlucidus & clarus tranſparens reddatur. 2. vt eius terræ grauitas nimia ſubſtrahatur: quare nimia terreſtreitas & aqueitas impedit eius vires. 3. vt eius ab igne volatilitas quoque tollatur. Hæc ſunt ſuperflua in ☿ quæ impediunt eius perfectiones; Et ſic, per depurationem per artem fit ſal philoſophorum: abluitur ſale & aceto philoſophorum: Quare ſuperflua à natura ſunt remouenda, & abſentia ſupplenda.

Quæſtio.

Vtrum Mercurius arte ex corporibus perfectis extractus ſuo corpori aut Mercurio vulgi commixtus, veram &

philoſophicam det coniunctionem, ad generationem Phyſicam lapidis noſtri ſufficientem: ſicut quorundam eſt firma opinio.

Quæſtionis reſponſio.

Generatio. Non minus corporum Mercurius efficiet cum ſuis corporib9, ſicut ſperma hominis extra corpus ſuum nihil generat, quoniã nõ eſt ſeminatũ in locum ſibi à natura paratum præſertim cum locus conſeruet & generet locatum. Ita etiam ſimile non agit in ſuum ſimile, ſicut ignis non agit in ignem, nec aqua in aquam. Mercurius ſolis calidus & ſiccus eſt. Sol pariter; ergo vbi non eſt paſſio, nec ibi erit actio. Si homo gignere cupit, illum neceſſario oportet, vt ſeminet ſemen ſuum in aliam terram, quam in proprium ipſius corpus. Ideo res omnis elementata ſuam propriam habet matricem, in qua generatur & multiplicatur ſua ſpecies: atqui Sol non eſt propria terra ſui Mercurij, in qua poſſit multipli-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

cari & generari per corruptionem: Imo aurum seminare oportet sub conseruatione suæ formæ. Atqui Mercurius auri non est forma auri, & ideo Mercurius auri & corpus auri, se habent tãquam duo masculi, & duo masculi non generant.

Alia quæstio.

Si ergo Mercurius auri iungeretur Mercurio vulgi vt illi commisceretur, an posset aliquid efficere ad generationem lapidis?

Responsio.

Satis superius ostensum est, duos masculos haudquaquam posse quicquã generare: pariformiter nec duas femellas. Illi duo Mercurij se habent veluti duæ aquæ vel duæ femellæ: Iccirco par in parem non habet imperium. In rebus naturalibus necessario oportet ad perfectam generationem duo occurrere, nempe agens & patiens, in debito subiecto optime dis- Agens. Patiens. Locus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

poſito; atqui Mercurius ſolis & Mer-
curius vulgi ſimul iuncti nihil agunt,
ſed manent tanquam duo corpora
mortua : ſicut terra terræ & aqua a-
quæ.

Quærunt ſumma indagatione Phi-
loſophi puriſſimam Mercurij ſubſtan-
tiam, quæ pro terra & materia habe-
tur. Circa quam ſulphur naturæ ſemi-
netur: vt in ea putreſcat: & loco ma-
tricis habeatur iſta terra, in qua mu-
lieris ſemen conſeruatum, ſui viri ſe-
men expectans: quo inuicem vnian-
tur & commiſceantur inſeparabiliter
vnum calidum & ſiccum: aliud vero
frigidum & humidum, vt humiditate
& frigiditate vnius, calor & ſiccitas al-
terius contemperetur. Et certo tem-
pore erumpet ſeminatum de poten-
tia materiæ, in formam ſpecificam in
actum. Nam nulla qualitas primo &
per ſe poteſt agere: omnis actio enim
ad formam tanquam ad ſubſtantiam
pertinet. Etenim eſt principiũ quod-
dam efficiens.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Alia responsio siueratio.

Natura enim operatur semper circulariter, nunquam retrocedit, semper procedit, & in idem semper redit non semper eodem modo: seminas vnum granũ procedit natura, & multiplicat vnum in mille non eodẽ modo.

Natura circulariter operatur.

Natura soluit corpus eius virtute seminaria non tantum: non destructa, sed etiam multiplicata & aucta: quod autem ars nequaquam facere potest, quoniã ars violẽter vinculum naturæ cuiuscunq; rei frangit, quo fracto, necessario seminaria virtus rei euanescit.

Ars violenter naturæ vinculũ frãgit.

Sed natura vinculum suæ naturæ similis blande soluit: quo soluto, ita seminaria virtus magis crescit, quia aerem accipit, & sic moueri incipit.

Natura vinculum suæ naturæ blande soluit.

Ars mercurium corporum faciendo vinculum naturæ frangit: frangendo virtus seminaria, id est, vinculum illud, scilicet spiritus vegetabilis, ignis naturalis colligãs corpus cum spiritu euanescit, ideo Mercurius solis commistus corpori suo nihil generabit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Licet ſit currens, tamẽ corpus eſt ſine anima & ſpiritu, & per conſequens mortuum manet: & quicquid artifex moliatur nunquam ſublimabit, quia nõ eſt viuus, potius in priſtinum corpus reducet: ita de luna intelligendum eſt.

Mercurius auri nõ eſt viuus.

Elixir multiplicatur cum eodem Mercurio, ex quo procreatũ eſt, imponendo ſupra iam abſolutum opus, iuxta ſapiẽtum pondera ita in virtute vt quantitate multiplicabitur.

Hæc eſt nõ mea ſolum opinio, verum & iudicium inuincibile, probatumque.

B. Penotus à Portu Aquitanus. V. M. D.

Iterum de Mercurio.

Quemadmodum tria ſunt, quę terram impediunt quo minus germinet, ſcilicet frigus maximum; calor maximus, humiditas maxima: Mulieres ſteriles eo modo fiunt nimia humiditate laxatur matrix & ſemẽ defluit nec retinetur: pariter nimia ſiccitate areſcit

ſcit ſemen & vnde germinet non habet. Noſter quoque Mercurius ita ſe habet, reſpectu ſupradictorum, ſi terram fertilem cupimus neceſſario eam excolere oportet purgando, arando, excolendo, vt à ſuperfluis mundando qua poſtea à nimia humiditate & frigiditate, & ſiccitate liberata ſemen tale quale velimus in eam ſeminare, nobis centuplum afferat: pari modo de ſterili muliere eam ſi velimus fertilem reddere, eius matrix imprimis ad tẽperantiam conemur reſtituere. Aliter vir quicquid conabitur ad prolem gignendam, fruſtra laborat.

His exemplis philoſophus naturam imitari oportet vt terram illam virginem paret, mundet, calefaciat & à ſuis ſuperfluitatibus & peccato originali quod à ſuis primis parentibus contraxit, lauet, purificet, redimat, opere precium eſt hoc faciat, hoc eſt ſuperflua demere & abſentia ſupplere. Quid in eo Mercurio ſuperfluum eſſe dicis? Dico terrã ob Adæ lapſum & omnia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

etiã eſſe maledicta, & per conſequens morti obnoxia & redemptione opus habuiſſe. Nullum coinquinatum aut abominationem faciens ingreditur paradiſum, niſi prius per ignem & aquam mundentur & regenerẽtur (inquit Chriſtus) oportet denuo hominem renaſci, quantum ſit ſenex, aliter regni cœleſtis particeps erit minime. *Terra autem circa quam ſeminatur aurum philoſophorum, eſt Mercurius ipſorũ.* Sed antequam eo nomine inſigniatur, neceſſe (vt antea dictum) eſt mundetur & excalefiat. Multas ſuperfluitates ſecum habet, quas niſi demas nihil efficies. Exalta ergo illum hoc eſt mori, vt morte ſua alios contaminatos ſuos fratres viuificet. Illum interficere oportet cum rebus quæ nõ extraneam eius proprietatẽ quas philoſophi ponunt in ſuis libris. Et vocant ſublimationem, ideo ſales in hoc opere neceſſarii ſunt: Et abſq; iis nullũ fit acceptabile ſacrificium. Et hoc fit vt puriſſima eius ſubſtantia eliciatur: qua habita, ſpiritu

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ſpiritu quintæ eſſentiæ imprægnatis donec ſatur fiat. Serua & Deum adora, illiq; ſubditus eſto tempore vitæ tuæ.

Iam virginem terram habes, da illi maritum ſibi conuenientem Regina Saba eſt, ergo regem dyademate coronatum oportet, vbi accipiendus? Saba.
Cœleſtem ſolem cæteris corporibus ſplendorem ſuum communicare videmus, pariter ſol terrenus ſiue mineralis, ita faciet, ſi in cœlo ſuo conuenienti poſueris. Quod Regina Saba vocatur, quę venit ex finibus terrę, vt videret gloriam Salomonis, ita Mercurius noſter reliquit proprias ſuas terras & induta pulcherrimis candidis veſtimentis ſe Salomoni ſubmiſit, & non alio extraneo, & immundo.

Quod ſi philoſophicum opus iſto noſtro non intelligis ſcripto, neque aliorum librorum lectione haud intelliges, verum velim nolim fateri cogimur, diuerſas ad hanc artem eſſe vias, quibus ars obtenebratur. Sed ſi quis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ſemetab hoc inextricabili labyrintho ſe extricauerit. Nihil in rerum natura tam abditum, ſiue ſuperius ſiue in hoc inferiori, quin illi non ſit familiare & manifeſtum. Deum time, viriliter age.

Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

B. à Portu ſanctæ
Mariæ.

AD AVTHOREM

EPIGRAMMA.

Qui cupit in Medica fœlix verſarier arte,
Et ſacra Alchymici myſtica noſſe chori,
Hunc legat, hunc relegat: ſic multa ænigmata multos
Apperiet, nocuos effugietq́; dolos:
Sic auro, argento, fixo, fluidoq́; metallo
Quæ vis ſanandis ſit data corporibus
Diſcet: & hinc Medicus, Chymicus, λιθερευνὸς & æger
Spe metet, & votis vberiora ſuis.
Multaq́;, quæ multo ſtudio quæſiuit inani,
Debebit ſtudio, docte Penote, tuo.

Thomas Morauius
Scotus.

AD

AD HVMANVM LECTOREM.

HIPOCRATES vniuerſalia quædam præcepta breuia & pauca, in medicina ſcripſit. Etenim ex vniuerſalibus ſcientia eſt. Verſari verò circa particularia, (quorum etiam ars non eſt) nullus eſt finis. Quicunque igitur ita ſcribere poterit vniuerſalia præcepta, eaque ſingularibus & indiuiduis accommodare, hic in ſcribendo laudandus eſt. Idcirco canones 57. vniuerſaleſque regulas, de lapide, & opere phyſico in medium attuli, quibus depictam artem facilè conſpicies, modò acri iudicio & diligentia meditaberis. His in laudem Ieſu Chriſti fruere. & vale.

B. G. P. à portu.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

REGVLAE SEV CANONES PHILOSOPHICI LVII.

Metallæ quare inter se discrepent.

CORpora sua compositione differunt ab argento viuo, quę ab eo generantur: eo modo quo ipsum fuerit purum vel impurum, ex sulphure mundo vel immundo.

Si argentum viuum coagulatur ex sulphure puro, in quo est vis igneitatis simplex erit aurum.

Si sulphur fuerit debile, & mercurius bonę substantię cõuertit ipsũ in ęs.

Si vero argentum viuũ fuerit ponderosum, terreum & immundum, & sulphur immundum & fœtidum terreũ, & fixæ substantiæ, fit inde ferrũ.

Sic differunt corpora metallica ab argento viuo secundum quod in ipsis inest sulphur extraneum vel adurens.

Perfectio & imperfectio metallorum vnde.

Multa quantitas sulphuris est eorum imperfectio, & multa quantitas mercurii est eorum perfectio.

Sulphur comburit & comburitur, & perfectionẽ in omni opere impedit,

Duplex

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Duplex est ſulphur, viuum ſcilicet & vrens.

Sulphur autem viuum ſimplex cauſat aurum & argentum, & nihil aliud eſt quam vapor calidus & ſiccus, qui vapor calidus eſt & ſiccus & generatur ex puriſſima ſiccitate terreſtri, in qua ſiccitate prædominatur ignis. *Aurum & argentum à viuo ſulphure ſimplici cauſatur.*

Sulphur quanto magis ſimplex eſt, tanto magis gaudet & cohæret mercurio ſimplici & mundo. *Sulphur ſimplex.*

Sulphur vulgi ſemper inficit & denigrat, corrumpit quoquo modo per artificium paretur, quare non eſt ſulphur philoſophorum.

Sulphur philoſophorum eſt ignis ſimplex viuus, alia corpora viuificans, & ea maturãs. Nam eſt ſuperfluæ maturitatis, & per artificium magis depuratum. *Sulphur philoſophorum quale.*

Omnium philoſophorum eſt intẽtio, peius perficere cum meliore.

Mercurius crudus ex aqua clara ab initio factus appetit ſemper corrodere ſcilicet aurum & argentum qui ſuæ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Corporalis mercurius quid præstet.

naturæ vicinia ſunt, quod Mercurius ex corporibus congelatus, id præſtare nuſquam poteſt.

Vnumquodq; compoſitũ ſeparari neceſſe eſt, quæ ſeparatio mors eſt.

Quicquid ex ſolo igne ſimplici & tenuiſſimo creatũ eſt, id neq; bibit, neq; dormit, aut comedit, ſed quod ex ſpiſſo igne creatum eſt, ſecus ſe habet.

Quare variæ creaturæ conſpiciuntur? Quia quatuor elementa inter ſe ſunt inimica, nam cuncta elementa ſi ex eodem eſſent creata, vnius eſſent naturæ, & conuenirent, ſed DEI poteſtate vnita ſunt & copulata & pacẽ perpetuam obſeruabunt.

Compoſitio eſt duplicis cõplexionis, vna enim humida, altera vero ſicca.

Plures viæ ſunt ad hanc artem inueſtigandam, quæ tandem ad duas vias philoſophi reduxerunt, vniuerſalem & particularem.

Minera philoſophica.

Particularis via fit aqua ſicca mediãte, & minera vocatur: multiplicatᷣ mercurij vulgi additione: nulla fit ꝓiectio.

Vni-

Vniuersalis quæ multiplicatur multitudine spirituum, est aqua quæ madefacit manus, paucis cognita. *Aqua madefaciens.*

Æs incidens in illam aquam dicitur fermentum auri, liquefit vt aqua, quæ coquendo congelatur. Et tunc apparet rubedo.

Hoc æs dum primo coquitur fit aqua: & quanto magis coquitur, magis inspissatur quousq; lapis fit, omni metallo supereminens: vnde nomen lapidis philosophorum sortitum est. *Quare vocatur lapis philosophorum.*

Si aquam ipsum dixeris, verum dicis. Si aquam negas, non falso negas: ne ergo pluralitate nominum decipiaris.

Oportet igitur ex ære nostro accipere partem vnam, & ex aqua permanēte quæ etiam æs vocatur tres partes. *Pondera notat.*

Est autem totum magisterium, vt superius fiat inferius: & inferius fiat superius, & coquatur donec plumbum æris fluat cum fermento in principio vel medio, vel fine adhibito, & tūc tingit & velut cera fluet. *Superius & inferius.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Nihil aliud expedit quàm aquam & vaporem ſublimare, quod fiet cum videritis illas duas naturas purificatas aquam fieri, totumq; corpus magneſiæ in aquam liquefactũ, tunc certè omnia vapor facta ſunt, & rectè, tum enim vapor continet ſuum compar.

Philoſophi vtrumque vaporem nominauerunt, eo quod vtrumq; in decoctione iungitur & vnum alterũ continet, & fugere non permittit, ergo permanentia fiunt.

Veteres, opus ex duobus eſſe dixerunt, & hæc duo iuncta nonnulli vocauerunt compoſitum eo quòd illa duo quatuor ſunt, ineſt enim ſiccitas & humiditas, ſpiritus & vapor.

Aqua in puluerem verſa.

Si dubitas quomodo aqua puluis fiat, oportet corpus quod non erat aqua, antequam in aquam caderet ſimul, cum aqua fiat aqua, & aqua aquæ miſceatur & vnum fiant.

Ignari autẽ cùm audiunt aquæ nomen, putãt aquam nubis eſſe, ſi libros philoſophorum intelligent, ſcirent vtique

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

stique aquam permanentem esse: quæ absque suo compari, cum quo facta est vnum, permanens esse non potest.

Hæc autem aqua vocatur aqua auri ignis, venenum bonum, arena, nigredo, quare omnem pluralitatem dimitte. Natura enim re vna contẽta est. *Hæc aqua est Iohannis Pontani, operis ignis.*

Coquite coquite leni igne quovsq; liquefiat & in aquam vertatur, calore enim aquæ, facile totum aqua fiet. Et nisi vtrumque in aquam vertatis, ad opus preciosum non peruenietis: oportet corpus debile fieri cum aqua, in aqua, donec fiat totum aqua. *Terra est in aqua, aqua est in terra.*

Nonne videtis hominis compositionem esse ex anima & corpore, sic oportet nos duo coniungere, quã commixtionem philosophi comparauerũt coniugibus, ex quorum amplexu resultat aqua aurea.

Æs concipiens argentum viuũ coagulat ipsum argentum viuum concipiens æs, congelatur in terram, & hoc lenissimo igne.

Scitote argẽtum viuum esse ignem,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Nota hic intelligitur de mercurio, qui manus madefacit.

omne corpus comburẽs, magis quam ignis, corpora mortificans.

Argentum ergo viuũ argento viuo sui generis iũgite, & arcanũ habebitis.

Æs vocant nummum. Nigredo aũt philosophorũ, plumbum vocauerunt.

Compositio lapidis duplex.

Duplex autem eſt compoſitio, vna in humido, altera in ſicco, & quũ prudenter coquuntur fiunt vnum, & nominãtur plurimorum nominum: cum rubrum fit, auri flos, auri fermentum, colla auri, ſulphur rubrum, & auripigmentum. Dum autem crudũ permanet, plumbum æris, virga metalli & lamina dicitur.

Res non fiunt niſi ſecundũ naturas earũ, vt homo de homine, leo de leone

Si medicinam curantem metalla quæris, origo erit in metallis. Cum ſpecies à ſuo genere tingatur, metalla tamen in aquam ſimplicem elementalẽ reduci, non eſt ſic intelligendum, quia ex ſimplici nihil fit, ſed ex compoſito.

Natura eſt vis quędã inſita rebus, quę ex ſimilib. ſimilia procreat, cunctas res

auget,

auget & alit. Deus est natura, & natura Deus, à Deo orit aliquid proximũ ei.

Natura Mercurialis est, qua pascimur & nutrimur, sine ipso non est vis animalium nec plantarum, ipso enim semoto à re quacunq;, statim sequitur corruptio & mors, cum sit fermentum vitæ, & existentiæ rerum vniuersarum.

Ignis philosophorum est aqua eorũ, si scieris ignẽ igni, mercurium mercurio coniungere, sufficit tibi.

Argẽtum viuum est spiritus, & dicitur aqua permanẽs, acetum siue menstruum & aliis nominibus.

Spiritus siue aqua est elyxir albedinis & rubedinis tincturæ, necnon spiritus tingens & aqua metallica, perfundens se in corpus, ipsum viuificãdo. Et corpus est recipiens tincturam ab ipso spiritu, & non ab alio. Et illud quod fixat spiritum est fixum & incremabile, & nominatur sulphur philosophorum.

Spiritus est tinctura corpus tingens.

Cauendũ est ne spiritus qui corpus exsiccat & à corpore exsiccatur fiat volatilis. Nam si euolabit à corpore, corpus perfectum esse non potest.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Iunge humidum ſicco, & lætabitur: quia humidũ eſt ſpiritus & anima: ſiccũ dicitur terra, aut corpus mortuum.

Diſcrimẽ inter vnctuoſum et viſcoſũ. Notandum quòd aliud eſt vnctuoſum, & aliud viſcoſum; Nam ex humido viſcoſo generatur lapis: ſed ex vnctuoſo metalla generantur.

Opus. Quicquid veritatis in arte Alchymiæ conſiſtit, eſt cõiungere humidum ſicco: pro humido intellige ſpiritum liquidum, ab omni ſorde mundatum: & pro ſicco intellige corpus perfectũ, purum & calcinatũ. Et reuera harum duarum partium operatio conſtat, hoc eſt facere fixum volatile & volatile fixum, id eſt, ſpiritum fixare.

Notatu digniſſimum.

Signum certũ perfectæ operationis. Quando videbis in principio operis quaſi grana rubra & in congelatione veluti oculi piſcium, & quaſi grana piperata, ſcias te iuſtam ſemitam ambulaſſe: ſin autem fruſtra laboras.

Omnis actio generalis vnum habet tempus, in quo perficiatur, & terminetur. Non enim eſt actus ſine motu, & non eſt operatio ſine termino.

Si

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Si vis elementa mineralia accipere, non accipias de primis nec de vltimis, sed de mediis, ad creandũ lapidẽ. *Media mineralia in opere sunt eligenda.*

Cum volueris comedere cape panem & dimitte farinam, & quando volueris facere panem accipe farinam & dimitte triticum.

Separare elemẽta, est heterogenea segregare, quæ sunt accidentia. Et elementa coniungere est, homogenea cumulare. Hoc est, quæ sunt de natura humidi radicalis.

Est maximè cauendum ne spiritus qui corpus exiccat, fiat volatilis. Si vas in hac arte non esset clausum, tota vis exhalaret sicut in generatione metalli, si fumus ex quo metallum generatur expiraret non generaretur metallum. *Vas firmiter occludere, necesse est.*

Deus ante mundi constitutionem in se ipso permanens, voluit sua benignitate res ab æterno cognitas prodire in esse: earundẽ in principio quandam essentiam creauit, crudis lineamentis adhuc ineffigeatam, quã Mo- *Deus illã essentiam quam animam mũdi vocant ab initio creauit.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ses terram inanem & vacuam appellat, modo abyssum & aquam. Anaxagoras verò chaos, in quo est ille spiritus quem quærimus.

Deus ergo omnia implet vt non sit aliquid vbi non sit, cuius imago est omnis natura, qui multiplici ratione quodammodo creaturis suis annectitur, ergo omnia in Deo sunt: cui laus, honos & gloria sit per Iesum Christū.

MERCVRII, SIVE ARGENTI VIVI EX AVRO VERA EXTRActio, quam à quodam celebri ac generoso Domino Bohemo habui, tibi gratis offero.

GEBER Rex Arabū solertissimus rerum naturalium indagator ait: Totius rei thesaurus est, calcinatio. Et quia veteres aquis fortibus carebant, violentissimo igne res omnes in calcem reducebant. Vnde vitri inuentio orta est. Istis temporibus via breuior ac compendiosior inuenta est, quaquis

quis acribus metalla calcinantur, vt videre licet in hac recepta.

Calcinatio auri præstantissima.

℞. aquæ regis in qua dissolue aurum, deinde accipe aquam communem puram & in ea solue tartarum calcinatum quãtum vis, parua quantitas sufficit, id est tantum vt paulatim guttando faciamus cadere aurum ad fundum quod alias difficillimè faceret. Et nota, oportet vt vas dissolutionis sit amplũ, & vt parum aquæ istius tartari pro vna vice infundas, alias euolaret totum, quod diligẽter cauendum est. Porro quando tota calx iam est in fundo, oportet illam bene dulcificare cum aqua calida, & in ligneo vasculo mundo & polito paulatim exsiccare, per se, sine vllo calore adhibito, secus si fieret, abiret in auras cũ maximo sonitu, & strepitu, instar pulueris tormentarij, adeo vt ne vnicum atomum reperire possit, vt quidem mihi ter accidit: Nam cum exsicca-

aqua proxima

Error si secus feceris.

Res inaudita.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

tum argenteo paruo cochleari super tabulam vitream (sine vllo calore) mouerem subito concepit flammam, & similem sonitum edidit, ac si magnũ aliquod sclopetum fuisset explosum: adeò vt auditum penè mihi ademerit. Et ita totum fuit dispersum, & omnia quæ attigit rupta & fracta. Ideo cautè agendum est, & lignea spatula potiùs quàm vlla alia mouẽdum maioris securitatis gratia. Tandem cùm iam bene sit exsiccatum oportet illi addere sulphur cõmune quantumuis id est pro arbitrio, & simul conterere ac in crusibulo ponere & bene perlutare, superposito cooperculo quod superius paruum foramen habeat, vt flãma sulphuris exire queat. His peractis, detur illi ignis circuli, & exuratur optimè. Nota bene, Ego deinceps ad maiorem perfectionẽ, adhuc aurum ita exustum reuerberaui atq; ita fuit calx adeo delicata, adeo pulchra, & coloris adeo alti, vt ad brunitatem tẽderet, cui parem nunquam vidi.

Historia notatu digna.

Mer-

Mercurij auri extractio: sed prius aurum in cristallis reducere oportet tali modo.

℞. Salis nitri partes duas, vitreoli ad flauedinẽ calcinati partem vnam, fac inde aquam fortem ad ℔. j. huius aquæ fortis recipe salis armeniaci vncias quatuor, soluatur in alia aqua forti, vt sit aqua regis. Oportet autem salem armeniacum prius per sal commune fusum sublimare, vt aurum citius aggrediatur, & soluat in hac aqua regis dissolue aurum quantum placet, & postea abstrahe aquam ad medietatem vsque, & siue vas refrigerare cum materia, & ita fient cristalli, & tantum quantum ponderant cristalli adde salis communis fusi, & simul bene contere, & superfunde de noua aqua forti vel regis, & iterum extrahe quo sæpius eò melius, donec aqua debilis fiat, & suas vires amittat, & tunc abstrahe totam aquam ad siccitatem vsque. Deinde superinfunde de quinta essentia vini, id est, quæ ex tartaro *Præparatio salis.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

ad albedinem calcinato rubedinem extraxit, quantum sufficit, sinasque in digestione quo diutius eo meliùs. Tandem abstrahe paulatim, & ad extremum igne vehementissimo pelle, & ascendet pulcherrimus puluisculus flaui coloris, qui etiam reuiuificatur. Si eius vna pars misceatur cum duabus partibus tartari calcinati, & sublimetur vt moris est, tunc ascendet auri mercurius vere viuus. Habes, Candide lector, veram mercurij auri extractionē. Nobilis ille accipiebat duas partes supradicti mercurij, & partem vnam calcis auri, inde simul coquebat. Sed ☿ non soluebat, neq; adhærebat suo corpori. Quare hoc? rationem posui superius in quæstionibus. Breui plura, Deo volente, daturus, præsertim tractatum, de aquis tingentibus, Alterum de aquis mercurialibus, quibus metalla in mercurium currentem subitò mutantur. Vale, & DEVM TIME.

Virtutem posuere dij sudore parandam.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Errata ſic corrigito.

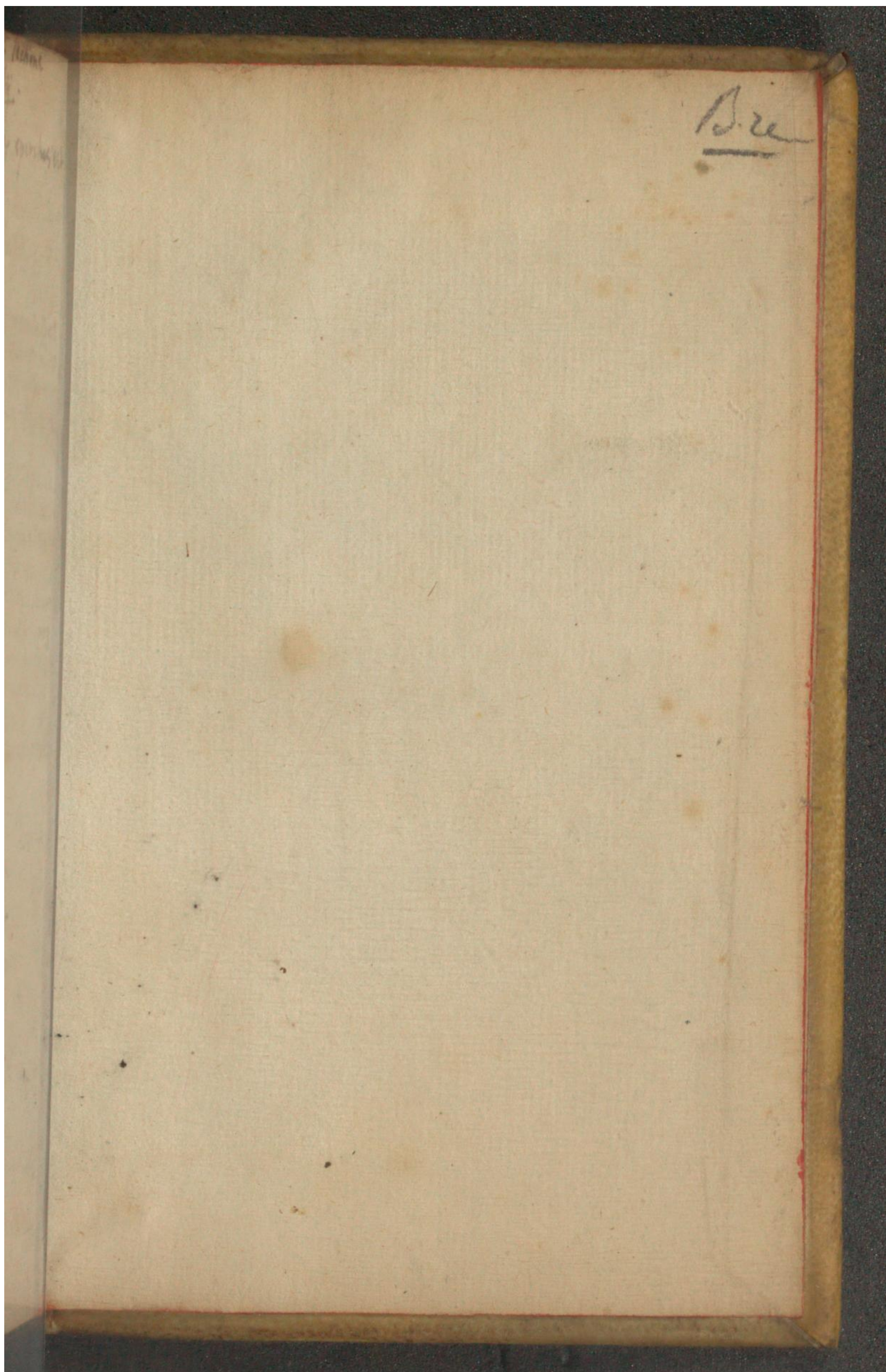
In dialogo cap.3.pag.6.linea.14.prouentibus,lege prouenientibus. pag.12.lin.18.reincendere:lege reincrudere. pag.13.l.13.Tamq; lege Iamq; tibi. pag. 26.lin.5. lege vir dicitur agens. p.27.l.11.lege inter te & ipſum. p.35.l.9.in margine, lege vnius. p.40. l.22.reſpectu, lege reſpectum. p.42.l.15.lege frigidum & ſiccum. p.42.l.17.lege calidum & humidũ. p.48.l.8.deme eſt. p.52.l.22.ſors, lege ferè. p.53.l. vlt.arbitrabatur, lege arbitrabar. p.57.l.18.debilitatus, lege debilitatum. p.60.l.20.conueniunt,lege conuenit. p.70.l.17.viro,lege vno. p.73.l.22.ſanguinem,lege ſanguine. vitriolum, lege vitriolo. p. 81.l.3.deme temporis,lege tibi eſt. p.92.l.9.deſcendit, lege deſcendunt. p.94. l.9. Ordulanus, lege Ortulanus. p.95.l.11.ſal poſſe, dele non.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

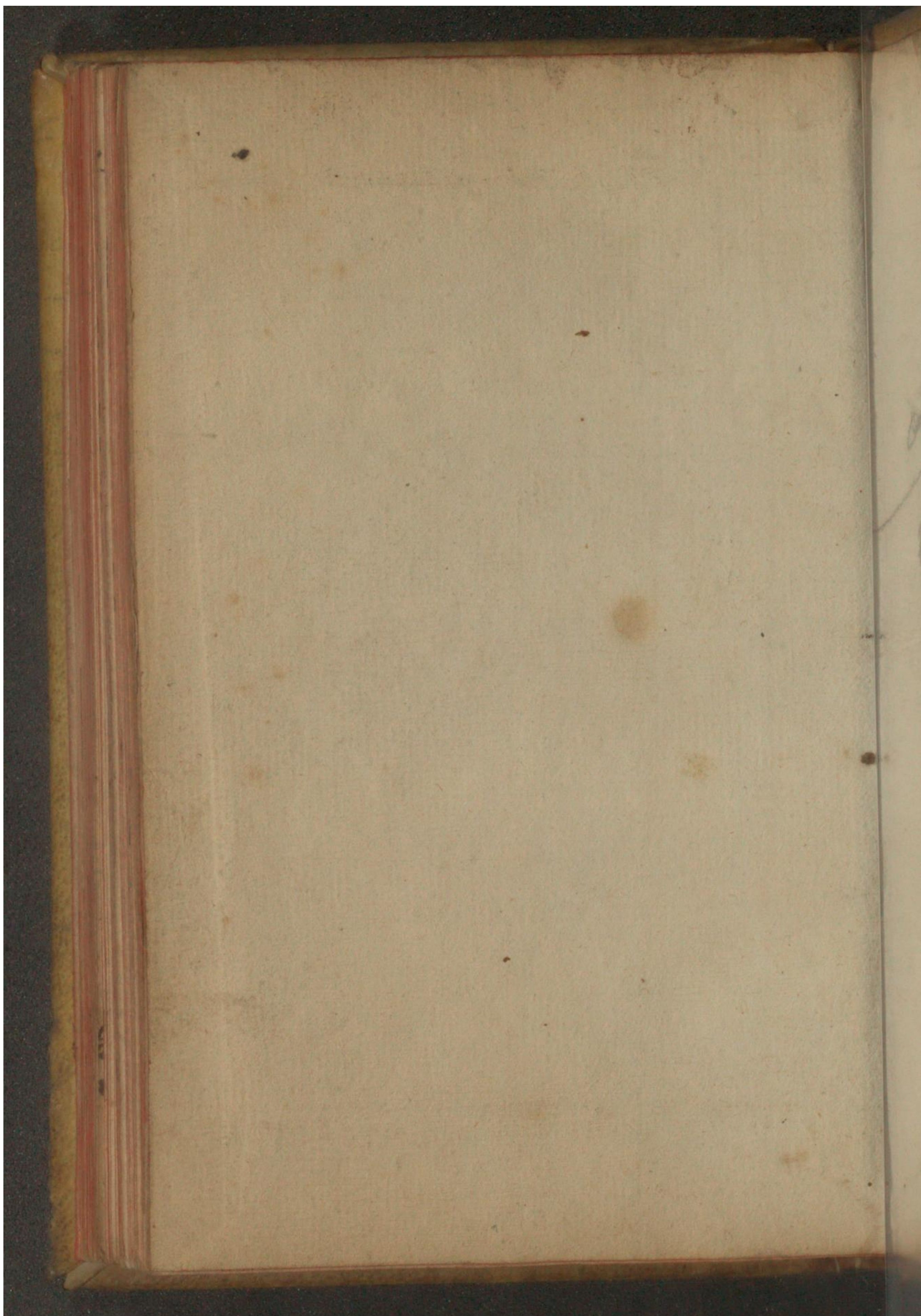
Observationes in 2ᵃ. lectione
Arnaldi Vogelij.

pag: 5. l. 20 Extrem. &c: p. 7 spiritus est
cur[illegible]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A

Coll. Complet

Notes et soulignures

à l'encre et au crayon

os

H

635

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4892/A